

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG ILLUSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD-ÅV FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 2 OKTOBER 1921

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

DANSKONSTNÄRINNAN RONNY JOHANSSON

I SITT SOMMARIDE PÅ UTÖ

GOODWIN KAMERABILD

SE VIDARE ARTIKEL OCH BILDER Å SIDORNA 928—929 INUTI NUMRET

MÖDRARNAS SKOLA — AV JANE GERNANDT-CLAINE

DEN MYCKET PRAKTISKA PARISISKA bildningsanstalt som bär ovanstående namn, stiftades redan för tjugufyra år sedan av en ung och framsynt kvinna, Madame Augusta Moll-Weiss. Och ännu den dag i dag är står samma dam i spetsen för sin skapelse, vilken blivit en faktor att räkna med under det kvartssekel den funnits till.

Dess främsta ändamål är att bereda unga flickor för deras kall som husföreståndarinnor och matmödrar och lära dem förstå barnet och dess vård. Men detta är långt ifrån allt. Det gäller likaledes att göra dem bekanta med samhällsfrågor och sociala inrättningar av varjehanda praktisk art, så att de, om det kommer i fråga, kunna fylla en ledarinnas, en sekreterares, ett ombuds eller en lärarinnas plats. I dessa dagar, då det blivit en bjudande nödvändighet för så många unga kvinnor att kunna ett yrke, står det dem till buds att utbilda sig till sömmerskor, modister, steno- och dactylografer eller bokhållare i Mödrarnas Skola. Tack vare överenskommelser med andra inrättningar gör denna samma skola det möjligt för elever som så önska, att fullkomna sig i framställning av kemiska och biologiska preparat eller ritningar och modeller för modetidningar. Vidare få de unga damerna lära sig sköta sjuka, ha överinseende över hälsovården i skolorna, barnträdgårdar och dylikt.

En särskild avdelning har till uppgift att göra unga utländskor förtroagna med franska språket och litteraturen, fransk konst och musik. Och i den händelse att denna sida av dess verksamhet skulle intressera de av Iduns unga läsarinnor, vilka ämna sig till Paris, är skolans adress 19, Quai Malaquais.

Vilken väg lärjungarna vilja slå in på, är det en oundgänglig nödvändighet för dem att känna till huslig ekonomi i alla dess mångfaldiga tillämpningar. Och hushållslära är undervisningens grundval. Det liv, som föres inom denna bildningsanstalt, är detsamma som i ett vanligt gott hem. Sund föda, dagliga promenader och ett noggrant iakttagande av hälsovårdens föreskrifter. Att bevista teatrar och konserter är långt ifrån förbjudet. Tvärtom anser Madame Moll-Weiss att friska och intelligenta förströelser befrämja intresset för arbete.

Studiet av franska språket är en av programmetts hörnstenar. Och det gäller att arbeta på det gamla franska viset — med ett leende på läpparna och i örubbligt uppsåt att nå sitt mål.

De teoretiska studierna, vilka vid tillfälle även tillämpas, omfatta huslig ekonomi och hygien, barnavård, sjukvård, enkel rättslära, fransk litteratur, uttalslära, levande språk.

De praktiska kurserna gå ut på att lära eleverna laga mat, göra uppköp i hallarna, tvätta, stryka, stoppa, klippa till och ändra kläder, brodera och rita modeller till handarbeten.

De konstnärliga kurserna innefatta rytmisk dans, piano- och fiolspelning samt sång.

Två gånger i månaden hålles musikuppvissning med föredrag över olika ämnen för en större publik, vilken utgöres av eleverna, deras föräldrar och vänner. Jag har

varit med om ett par dylika tillställningar och vet att man har roligt där.

Alla de kloka och förnuftiga saker jag hörde voro väl icke helt bortkastade på mig, det skulle ju varit för bedrövligt. Men genom en av den mänskliga naturens mest oförklarliga inkonsekvenser ha de — åtminstone för mig — minst nyttiga och nödvändiga lärdomarna nitat sig djupast in i mitt minne. Så tänkte jag ibland — och alldeles obefogat — på den för övrigt mycket kvicka föreläsning, som hölls av en berömd parisisk läkare, vilken talade om skäggväxt hos damer och sättet att råda bot för denna fullständigt överflödiga — man kan väl inte säga prydnad? På obekanta grunder kände jag mig — även i detta ögonblick — solidarisk med mitt kön.

Föreläsaren både skrämde och tröstade oss — mest det senare. Hade vi mustascher, skulle vi inte förtvivla. Jag har nu inga dylika och har aldrig haft några, men det var detsamma. Min fantasi kom i rörelse. Jag vändades med dem bland mina medsystrar, som lida av detta onda. I inbillningen vandrade jag till doktorn med dem, och där läto vi, både de och jag, rycka bort våra polisonger, strå för strå. Eller om vi nu fingo en salva för dem, jag tror det var det senare. I alla händelser kände jag mig så medtagen att det var en lättnad att vakna upp till verkligheten. Och i övermåttet av min belåtenhet vände jag mig till min granne, en fullständigt obekant och bister äldre dam, i vars öra jag viskade: — Vilken sällhet att ej ha skägg! Men hon såg blott kallt på mig, och till min fasa märkte jag i samma ögonblick att hon hade en riktigt buske av vassa strån på sin haka.

I Mödrarnas Skola talas det mycket om skönhetsvård, åtminstone när äldre personer tillåtas att vara med. Och härvidlag har jag återigen glömt så gott som allt det förnuftiga jag lärt för att endast minnas några tokiga exempel på en estetik, vilken till all lycka ej tillhör vår världsdel.

Många — både herrar och damer —

ENSAMHET.

Av NILS-MAGNUS FOLCKE.

Nära hör jag människornas röster.
Fjärran ser jag stjärnorna tändas.
Ensamhetens eviga mörker
tar mig i sin skrämmande famn.

Mänskor, vilkas öden jag har delat,
sjunka i det tiggande mörkret,
någon, som jag dömt och förbannat,
snyftar som i smärta mitt namn.

Fjärran hör jag människornas röster.
Nära ser jag stjärnorna tändas.
Ensamhetens eviga stjärnljus
tar mig i sin strålände famn.

Mänskor, vilkas öden jag förgätit,
uppstå i det stigande ljuset,
någon, som jag glömt och förlåtit,
viskar som i glädje mitt namn.

riktade det allmänna meningsutbytet med kloka råd och det var roligt att höra, hur en vacker kvinna kunde bli ännu vackrare, bara hon hade gott om tid — och pengar. Men sedan kom turen till en mycket berest herre — min man — vilken man bett framlägga några erfarenheter från färderna i fjärran länder. Och då fingo vi höra talas om invånarna på Sumatra, vilka fila av sina tänder ända upp till roten för att ej se ut som hundar. Vi fingo göra bekantskap med kvinnorna på Borneo, som vinda koppartråd kring sin hals, ända upp till hakan, tills de likna storkar och ej kunna hålla huvudet upprätt utan denna stapel av ringar, i vilka de leva och dö.

Även fingo vi höra ett och annat om annamiterna, som lackera sina tänder svarta, och det var icke allt. Förenta staterna måste också släppa till några exempel. Där finns det damer, som låta skära av stortån för att kunna uppträda i mindre skor, och stundom tveka de icke heller att genomgå en operation för att skaffa sig gropar i kinderna. Det är förmodligen ej obekant i Sverige att de amerikanska barernas unga kassörskor blända kunderna med småleenden som stråla av de diamanter de låtit sätta in i sina tänder. Gäller det bara vad de kalla skönhet, kunna de underkasta sig allt. En ung amerikanska lät rycka ut sina friska tänder, båda käkarna utefter, i akt och mening att sedermera låta sätta in löständer efter sin smak. Och hon höll ut men tandläkaren svimmade. Jag tror de flesta skulle gjort det i hans ställe.

Nu ber jag emellertid mina läsare förlåta dessa avvikelser från ämnet. Allt detta har jag visserligen hört i Mödrarnas Skola, men strängt taget har det ju icke mycket att skaffa varken med denna eller skönhetsvård i allmänhet. Och för att återvända till allvarsammare saker vill jag ännu tillägga några ord.

Eleverna vid Madame Moll-Weiss bildningsanstalt måste ha fyllt sexton år. Både halv- och helpensionärer antagas. Priset för halvpensionärer är etthundrafemtio francs i månaden, helpensionärerna betala fyra hundra. Lärjungarna utgöres av unga flickor ur medelklassen, vilka genomgått lyceum, och studietiden, som avslutas med examen, räcker ett år. Principen om åtta timmars arbetsdag är strängt genomförd och man kan utbilda sig i trettioåtta olika yrken.

Vad som särskilt tilltalat mig är att man får lära sig sy både hattar och kläder på förvånande kort tid. Att måla klänningar, vilket ju nu är högsta modet, tar endast en halv dag, och blotta tanken att man kan bli så fort färdig med en så pass viktig sak kommer en att drömma. Jag har sett hattar, där allt, från flätorna till besätningen, varit tillverkat i Mödrarnas Skola, och bland alla de goda råd jag fått därborta, måste jag anförtro ett åt Iduns läsarinnor. Skulle en cigarettrökande herre — eller dam — oförhappandes råka bränna ett hål på er golvmatta, är intet lättare än att dölja detta lilla missöde genom att brodera en ros däröver. Så gör man nämligen i Mödrarnas Skola. Och jag tog det som ett bevis på alla de blommor dess goda grundsatser, bara de bli rätt tillämpade, kunna kasta på elevernas väg.

IDOZAN

Skadarej tänderna.

ger **överraskande resultat vid BLODBRIST och SVAGHET**
Mycket välsmakande, tages därför lätt av såväl äldre som yngre. Erhålles å alla apotek såväl med som utan alkohol. För små barn anbefalles det sistnämnda. Rådfråga Eder läkare.

BREV TILL EN VÄN — AV HUGO ÖBERG

DET ÄR NU LÄNGE SEDAN DU hörde av mig, men jag har fått så svårt för att skriva. För resten är det nog bäst att åldras i tysthet.

I dag var det dock något, som klang till inom mig. På morgonen, när jag gick ut här i min småstad, som är så olik din stora metropol. Och jag bestämde mig för att sända dig ett livstecken.

Det började egentligen i går, då jag gjorde en långpromenad utåt vägarna. Det var en ljuvlig brittsommardag i mina nejder, solen gassade utan att bränna och luften kändes mjuk som doften av teatorsor. Jag gick och gick.

Men utan att egentligen glädjas åt vad jag såg omkring mig av ännu en dalande sommars skönhet eller åt vad jag kände inom mig av groende resignation inför min egen oundvikliga höst.

Tvärtom sade jag mig att jag inte längre hade förmågan att se och längta. Inte ens efter döden längtade jag, ett graverande bevis på ålderdom.

Jag gick motsols, och utan tvivel stodo lövträdsdungarna i klövervallarnas jordiga dyningar mot barrskogsstränderna mycket måleriskt i diset. Men naturen intresserade mig inte, i stället följde mina blickar förstrött de många framrusande motorcyklar och automobiler, som revo upp dammet på stora vägen genom landskapet.

När jag passerade ett litet villasamhälle observerade jag den rika fruktskörden, som ännu till större delen hängde kvar på äpple- och päronträd. Jag log skeptiskt både åt de rödsoliga äppelns optimism och åt päronens tjockskaliga, grågröna pessimism. Det hela verkade julafton mitt i sommaren, och du vet, att jag och julafton...

Jag gick och gick, tänkte slutligen inte på annat än att jag tydligen förlorat den där förmågan och bara blev allt dammigare och svettigare under detta meningslösa traskande.

Då från en ginväg genom en dunge fick jag plötsligt se ett par på marken under en gran. Han låg på ena armbågen och lutade sitt ansikte över hennes. Deras blickar voro spända av en nästan frustande kärlekshunger och slutligen möttes deras darrande läppar i en lång kyss.

Ofrivilligt blundade jag och stod orörlig för att inte skrämja dem. Så smög jag mig obemärkt bort mellan granarna. Men jag hade hunnit se tillräckligt av henne för att mitt hjärta skulle börja bulta i en ny eller rättare gammal takt. En gammal takt från min ungdom.

Hon var hon

upp i dagen, bara så mycket yngre och — ja, så långt efteråt kan jag säga det — vackrare!

Och hon var gift som han, jag såg ringarna på hennes lilla vita vänsterhand, när hon grep om hans nacke med den och drog honom intill sig.

Men mannen var inte gift, åtminstone bar han ingen ring. För övrigt, inte går ett äkta par ut så långt i landskapet för att kyssas.

Nej, det var nog den gamla visan om deras sorg, som skulle passat så bra ihop, men aldrig få varann.

Jag kom hem i en underlig sinnesstämning, men så tog jag efter middagen till min gamle tröstare Honoré de Balzaes roliga »doktorsavhandling» om »Äktenskapets fysiologi» och log mitt hjärta till ro igen.

Och i morse, när jag drog upp mitt gamla urverk igen, var alltsammans från dagen förut som en dröm.

Jag gick ut i min småstad som vanligt. Men då var det som något klang till inom mig.

Dagen var nog lika vacker som gårdagen, men mera beslöjad, så att naturen utstrålade något kyligt.

Jag tittade uppåt luftens dis, som, det såg jag, snart skulle lätta.

Då satt där som en klunga noter på sina linjer en liten flock svalor på en grov telefonkabel med dess mystiska trådsystem. Ibland lyfte några av dem och svirrade till, men blott för att strax slå ned igen. Det var en förtjusande syn, men vemodig, ty den bådade höst. Och den väckte inom mig till liv stämningen från gårdagen, fast mycket starkare.

Därför är det jag skriver till dig, ty i dag hjälper inte ens vännen Balzac.

På skrivbordet framför mig ligger det vita, lätta, vackra bröstbenet av en vadare, förmodligen en strandskata, jag hittade det vid min ungdoms havsstränder, när solen sken, så att den blåa vattenvidden lågade som en ofantlig bål. På den tiden kunde

jag se naturen som kanske få. Men kvinnan såg jag ännu inte riktigt, därför gick det som det gick. Den historien känner du bättre än någon.

Men nu var det inte om strandskatans bröstben, utan om svalorna jag ville tala. De svalor, som flögo kring hennes huskanter, det är väl nu 25 år sedan.

Hennes? Nej hans! Ty hon var en av dessa flickor som medellösheten drivit i armarna på äktenskapets troll och som ständigt få känna sitt nesliga beroende.

Men svalorna voro hennes, ty han förstod sig bara på de pengar, han tjänade som byns störste köpman.

Och stränderna ägde jag, om älska som jag gjorde måste vara att äga. Stränderna, där jag letade havsfloras rariteter och hittade fågelben, dem väder och vind polerat vita som vågornas fragga.

Till sist ägde hon och jag varandra.

Det blev så, sedan hennes råde tyrann en dag på elakhet och för att reta henne petat ned ett av hennes älskade svalbon med ungar och allt. Då gick hon först med ett ansikte stelt som en dödsmask, men sedan, när det levde upp igen, gnistrade varje drag av de passioner, som hatet och kärleken föda i en stark och eldig själ.

Men vad kunde jag göra, på den tiden en fattig fil. kandidat! Vad skulle jag kunnat göra den dag i dag är! Platt intet mer än älska och lida under det omöjligas tyranni.

Hon måste stanna där hon var, Noras roll i dockhemmet passade inte för henne, som aldrig kunde spela teater. Hon spärades för ett drama i det verkliga, brutala livet, men min penna vägrar annat än snudda vid detta förfärliga minne.

En lots, som förälskat sig i svalornas syster, seglade henne och sig i kvav ute i havsgattet, när han en blåsig höstkväll skulle skjutsa hem henne från en bjudning i prästgården. Hon hade i desperation vägrat att följa sin tyrann i hans vagn.

Men ingen mer än hon och jag anade att den unge, vilde lotsen var kär i henne. Och jag hade rest in till staden i affärer för mina fortsatta studier.

En man över bord. Jag grep i första bästa träplanka och flöt i land på äktenskapets ö.

Överbord igen. Gång på gång. Men alltid räddad.

Och här sitter jag nu, ungdomens lärare i en småstad, och på mitt skrivbord ligger det smäckra benskrovet av strandfågeln från de stora vidderna. Men det är på svalorna jag tänker.

(Forts. sid. 934.)

Från den stora flygolyckan utanför Malmö, varunder de båda arméflygarna löjtnanterna Kennedy och Raab ljöto döden. Otto Ohm foto.

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

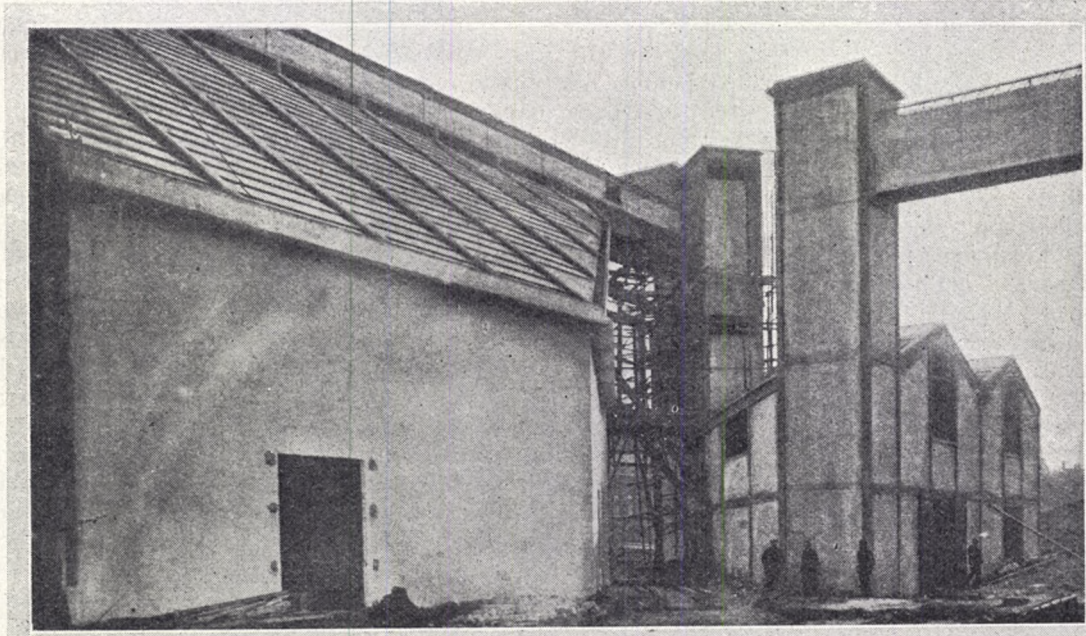
HOS LANDSFLYKTIGA RYSSAR I PARIS

AV TAGE AURELL.

UPPE I EN LITEN gata nära Et-oile hittar jag byrån för vad som på franska kallas »Comité des Zemstovs et municipalités russes de secours aux citoyens russes á Paris». Vilket med andra ord vill säga: Härifrån ledes det väldiga arbete, som består i att med råd och dåd bispringa de tusenden och åter tusenden, vilka drivits i exil av bolsjevismen. Kommittén är en sammanslutning av f. d. stats-, stads- eller andra kommunala tjänstemän,

vars tidigare träning i organisations- och statistikgöromål gjorde dem relativt lämpade för den nya, oerhört svårlösta uppgiften. Det ryska hjälparbetet i Paris är till dato nätt och jämnt årsgammalt — starten skedde i juli 1920. Och vad det hunnit med — ja, låt mig nu låna ord av en av kommitténs egna medlemmar, Alexandre Titoff. Han är för resten en entusiastisk, rent av glödande Sverige-vän. Under den gamla regimen var han kemiprofessor i Moskva, och i en följd av år bedrev han sin utbildning i Stockholm vid professor Svante Arrhenii sida. När professor Titoff hör att intervjuaren är svensk, vill han först av allt ha »ett fång hälsningar framfört till Arrhenius' land. Tiden i Stockholm var en av de bästa i mitt liv!»

Antalet landsflyktiga ryssar i Paris beräknas just nu vara omkring 30,000 och i hela Frankrike ett hundratusental. Den första siffran är ur skandinavisk synpunkt alls inte överväldigande — vi ha tidvis denna säsong varit lika många här nere om icke än flera. Men i verkligheten är skillnaden dock betydande. Det är nämligen ytterst svårt för en ryss att nu få komma över franska gränsen; och av dem som lyckats ha de franska myndigheterna senare sänt massor tillbaka ut. Bland dem som fått stanna kvar och för vilka hjälpbyrån har att arbeta tillhör den alldeles övervägande majoriteten den intellektuella klassen. Våldiga grupper av före detta högre militärer, lärare, skriftställare, ingenjörer o. s. v. strömma till byrån för att få bistånd. Knappt en enda var kroppsarbetare — och kroppsarbete, i de flesta fall t. o. m. rätt hårt kroppsarbete, var det enda byrån kunde erbjuda och också detta i mycket starkt begränsad utsträckning. Byråns ekonomiska tillgångar voro ingalunda outtömliga. Vad man hade att lita till utgjordes av officiellt ryskt kapital i utlandet, och när detta uppdelats på de olika länder, där undsättning åt landsflyktiga ryssar var av nöden, visade det sig att man tvangs till stor försiktighet i utgifterna, om den unga organisationen för någon längre tid skulle kunna tänkas vara till nytta. Därför övergick man också omedelbart till att verka enligt principen hjälp genom arbete. Steg för

Ett nytt industrikomplex i det krigsskövlade Frankrike, uppbyggt av landsflyktiga ryska ingenjörer och arbetare.

steg ha så Frankrike-ryssarna kommit fram till en egen möbelfabrik, små fabriker för tricotage och elektriska monteringar, bokbinderverkstäder, skräddarateljéer och ett boktryckeri. Här ha alltså en liten del av de arbetslösa kunnat få sysselsättning. Men i långt ringare grad än man först ville hoppas, ty ungefär samtidigt med dessa fabrikers och verkstäders igångsättande inträdde den allmänna arbetsbristen och depressionen på handelsmarknaden.

Så har byrån även börjat en lånerörelse. Det hände att en efter annan rysk dam, förut förmögen, nu utfattig, kom och föreslog byrån: »Om jag blott hade ett litet rörelsekapital så skulle jag nu kunna få övertaga en familjepension eller ett litet hotell, men hyran skall betalas i förskott och jag har ingenting». I dessa fall verkställde byrån en undersökning om pensionens eller hotellets möjligheter som levebröd och visade det sig vara någorlunda tillförlitligt fick den sökande ett lån av staten. Sammanlagt uppgå nu dessa lån till 10,000—12,000 francs varje månad, i summor från 60—70 francs till 1,000.

Ett stort led, kanske det viktigaste i kommitténs verksamhet utgöres av arbetena på franska landsbygden. Ryssarna äro här mycket omtyckta och eftersökta som jordbruksarbetare. Och ej mindre har framgången varit för dem i den av kriget ödelagda landsändan. Där ha för övrigt ryssarna själva igångsatt och slutfört ett stort byggnadsföretag och av detta byggnads-komplex, som lär vara en heder för rysk ingenjörsteknik visar bilden här ovan ett hörn.

Och allt som allt är, fortsätter hr Titoff, vår situation just nu, sedd mot bakgrunden av de många till och med oförutsedda svårigheter som yppat sig, bättre än vi för några månader sedan vågade hoppas. I den mån statistik kan ge en föreställning om vårt läge har jag ett par siffror till — av de 2,734 personer, som i februari fortfarande sökte arbete ha vi i tills nu kunnat finna en eller annan sysselsättning för omkring 1,950 arbetslösa.

Så ungefär gestaltar sig en översikt av det vi här hunnit med. Det är inte mycket

— det veta vi bäst själva, vi som stå nära den nöd, ja, det nakna elände, som blivit lotten för skaror av ryssar i Paris.

Allra djupast nere i storstadens svälttillvaro ha vi hittat stackars landsmän, som inte haft så drägliga trasor att klä på sig att de vågat sig fram i dagsljuset. En gammal skolrektor från ett ryskt läroverk bodde i ett källarhål med fukt och ohyra och råttor som sällskap där vi av en händelse funno honom. Han var

då så värkbruten att han inte kunde resa sig från sin på sängkläder komplett tomma liggplats. En grann gumma hade givit honom en skål soppa varje dag. På enskild tillskyndan har han nu fått komma in på ett sjukhus. Men det blev bara lite försent. Han har inga krafter kvar, och endera dagen kommer väl döden och befriar honom från en ålderdom, som ej blev annat än det grymmaste fattigmansöde.

Varje morgon köper jag min tidning av en f. d. överste vid tsarens högkvarter. Han är 68 år, men står alla dagar i kö vid 5-tiden på morgonen för att få sin lilla tidningspacke. Och så fort hans gamla ben orka bära honom rusar han se'n till sitt försäljningsställe, där han timma efter timma ibland långt in på förmiddagen får stå och skrika ut sina nyheter. Tills han äntligen fått ihop de sous, som skola låta honom få äta ännu en dag. Men han är så innerligt belåten över att ha funnit detta »lätta arbete».

Hos grevinnan Bobrinsky i Boulevard Flandin ha så småningom över 130 ryska kvinnor fått syarbete. För 6—7 francs, maximum 10, arbeta de dagarna i ända. Det är damer, som förut tillhörde den bästa ryska societeten.

Alexandre Titoffs nordiska ansikte, med de ljusblå ögonen och det blonda håret, överfäres vid tanken på de olyckliga landsmännen av en vek, smärtfylld grubbelmin. Nyss var det missmod när talet gällde byråns resultat och uppgifter. Men så är energin där igen.

— Ryssland lider nu, säger hon. Och vi få dela det lidandet. Häromdagen fick jag förresten från en svensk vän en hälsning och en sentens. Det är ju en av edra skaldar som skrivit så här —

Och på bruten rysk-franska repeterar Titoff den Frödingske Skara-munkens tillförsikt:

»Men fram genom långliga strider
det dagas väl bättre tider...»

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

K. ANDERSON

PRAKTKATALOG
GRATIS OCH FRANKO

HOVJUVELERARE - OPERAHUSET - STOCKHOLM

DE FÖRSTA KVINNORNA I ANDRA KAMMAREN

Bertha Wellin.

VAD JAG KÄNDE STARKAST I DET glada ögonblick, då jag erfor att fröken Elisabeth Tamm på Fogelstad blivit invald i andra kammaren av Södermanlands län var icke beundran för fröken Tamm utan beundran för hennes sömländska valkrets.

Det är redan en enastående kraftyttring av en valkrets att gå rakt på den allra bästa kandidat, som finns att få.

Och att lyfta in i riksdagen från en omöjlig plats, där en tillfällig mötesmajoritet placerat henne, en kandidat, som uppför sig så upp- och nervänt under valrörelsen, det är verkligen en bragd.

Fröken Tamm skötte sin valkampanj på sitt eget vis. Hon kastade sig inte över de andra partierna. Hon sade ibland sina egna mindre behagliga sanningar. Ehuru nykterhetsvän och förbudsvän sedan länge vägrade hon att tillförsäkra sig förbudsfolkets understöd genom att motståndslöst binda sitt handlingssätt i riksdagen vid alla deras villkor. Lika bestämt vägrade hon att göra det allra minsta för att vinna eller smickra andra grupper av valmän. Hon reste bara omkring i sin valkrets och talade efter personlig övertygelse om vad hon ansåg vara rätt, om vad hon verkligen tänkt igenom, om det hon förstod och stod för. Och efter ett sådant uppförande blev hon vald!

Den som med stilla fröjd följt fröken Tamm något under valkampanjen vet att kvinnorna genom henne fått en representant i riksdagen, som kommer att orubbligt stå för sin genom moget övervägande vuna åsikt, främmande för personlig fåfänga och ärelystnad.

Och den som

känner den gärning hon har bakom sig och står mitt uppe i: skötseln av sitt stora gods med allt vad det innebär, inte minst lösningen i smått av det sociala problemet, vet att hon kommer att tillföra riksdagen en fond av vetande, klokhet, erfarenhet, genomlyst av en stark rättfärdighetskänsla.

Fröken Tamm är i så hög grad lantbo och fäst vid sitt fädernehem, där hon föddes och där hennes livsgärning nedlägges, att endast en stark känsla av att kvinnorna inte få dra sig undan, har kunnat förmå henne att gå in i det politiska livet. Hur en redan full arbetsdag skall kunna tänjas ut att omfatta även alla de nya plikterna är en uppgift som det återstår fröken Tamms organisationsförmåga att lösa.

Låt oss vara glada att det här och där finnes människor som försmå att sköta sin trevnad och bekvämlighet, även om deras ställning i livet skulle gjort det möjligt för dem. Som alltid drivs av den känslan att deras krafter, deras förmåga, deras egendom alltsammans är dem givet till att användas i det allmännas tjänst.

ELIN WÄGNER.

*

Fru Agda Östlund om "hur det känns".

Ännu i går föreföll det som något så besynnerligt nytt, att kvinnor skulle kunna ta säte i riksdagen — i dag, när vi känna de nya riksdagskvinnorna, syns det oss inte längre så.

Socialdemokraterna ha hittills satt in två kvinnor: fru Agda Östlund i Stockholm och fru Nelly Thüring i Göteborg.

En medarbetare i Idun sökte upp fru Östlund den dag hennes val var klart. Det kunde ju av naturliga skäl inte hända fru Östlund vad som hände fröken Hesselgren — att det var en fullkomlig överraskning för henne, när hon såg i tidningen, att hon var vald. — Men man tycker i alla fall, säger fru Östlund, att det gick så fort för oss kvinnor att

bli representerade i riksdagen. När man ännu stod mitt i arbetet för kvinnorösträtten, tyckte man allt gick så långsamt — men när man väl är framme vid målet, förefaller det ha gått fort. För resten är det ju intet märkvärdigt för en kvinna av vårt parti att ta säte bland riksdagsmännen — vi ha ju alltid varit vana vid att arbeta samman med männen. Men det är klart, att se annorlunda än männen på många ting, och de synpunkterna vill jag söka hävda.

— Fru Östlund kommer väl att gå samman med de borgerliga partiernas kvinnor i alla kvinnofrågor? — Det är väl troligt. Men det skall väl nu inte längre behöva finnas några speciella kvinnofrågor, bara de stora gemensamma. För resten vill jag inte gärna så här på förhand uttala något om vad jag skulle vilja ha fram i riksdagen. — Bara ett ville jag säga: fredsfrågan ligger mig mycket om hjärtat. Och den tycker jag alla kvinnor borde stå eniga i.

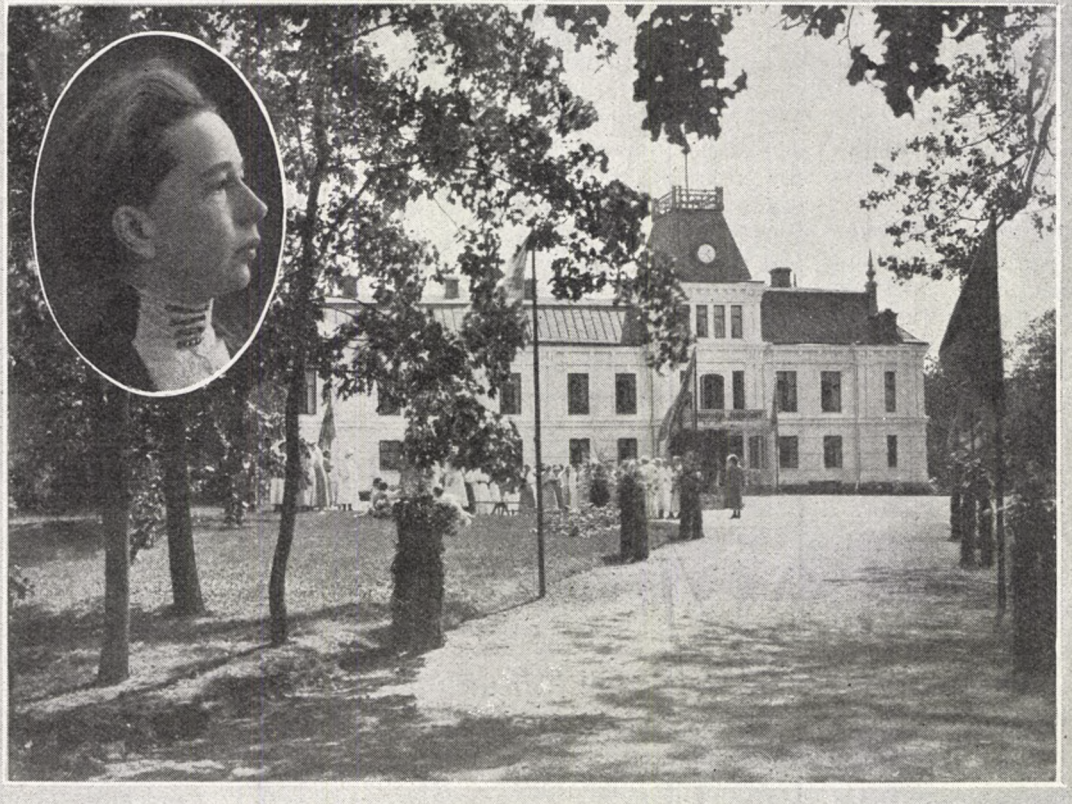
— — —

Så långt fru Östlund. Genom sin verksamhet inom kvinnliga partiorganisationer och rösträttsrörelse har hon fått en god träning som talare och parlamentarisk arbetare. Bland de kommunala uppdrag hon har äro att nämna: hon är ledamot av fattigvårdsstyrelsen i Matteus församling i Stockholm, ledamot av styrelsen för Sabbatsbergs och Rosenlunds ålderdomshem, ledamot av hyresnämnd.

*

Fröken Bertha Wellin är den första högerkvinnan i riksdagen. Hon ville emellertid — förklarade hon på vår förfrågan — inte göra några uttalanden på förhand, lika litet som hon ville binda sig i förväg vid det ena eller andra.

De som känna fröken Wellin som stadsfullmäktig, veta också, att hon är en kvinna, som avskyr att göra väsen av sig, men som nedlägger ett gott och gediget arbete i de företaget, vid vilka hon bindes. I femton år var fröken W. sjuksköterska (utbildad vid Sophiahemmet) och ägnade sig därefter åt filantropiska värv, främmande barn- och fattigvård. Hon är ledamot i styrelserna för Sophiahemmet, Svenska sjuksköterskeföreningen, Försörjningsinrättningen, Maria sjukhus, Hälsovårdsnämnden m. fl

Huvudbyggnaden på fröken Tamms Fogelstad, egendomen som hon sköter själv. I medaljongen fröken Tamm.

Kvalitetsmöbler i alla förekommande stilar och prislägen

SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

STOCKHOLM

Birgerjarlsq. 24

Hornsgatan. 32

MINA LEVNADS MINNEN.

AV HELENA NYBLÖM.

(Forts.)

EMELLERTID TYCKTES HANS MUSIKALISKA uppfattning inte vara den skarpaste, ty då musiken en stund efter spelade habaneran ur Carmen, reste han sig åter med blottat huvud och högtidlig uppsyn. Nu började rakter och solar att spraka, och bengaliska eldar upplyste kyrkfasaden och de stora grupperna av människor runt omkring. Höjdpunkten av fyrverkeriet inträffade, då ett skepp, som hängde mitt över piazzan och som man sade var "dono dagli americani", antändes. Mycket fort blev hela piazzan tom, och vi vandrade hem till Munthes boning, som låg i den stilla trädgården, upplyst av en väldig fullmåne. Här voro många gäster församlade, nästan alla unga flickor, som dansade i den största salen. Musiken utgjordes blott av en stor tamburin, som en äldre kvinna behandlade med stor färdighet. Jag fick härvidlag ännu ett bevis på, att det är rytmen, som är det avgörande i all musik. Efter det mäterliga sätt varpå den markerades, dansade flickorna i många timmar. Jag kommer blott ihåg att en gosse var närvarande. De dansade alla ensamma, och rörelserna föreföllo alldeles improviserade, men aldrig har jag sett en så vacker dans. I synnerhet minns jag en flicka, som dansade med en lätthet och en flykt, som en svala flyger i luften. Hon var klädd i en kort klänning med åtsittande liv, och långa ärmor och håret uppsatt i tunga flåtor i nacken. Med utsträckta armar och huvudet litet bakåtböjt svävade hon runt i stora ringar, än lutande sig helt ner till golvet, än strax därpå springande upp, rak som en pil. Hon tycktes aldrig bli trött, och man hade en känsla av att dansen var hennes egentliga element, vari hon rörde sig med samma fröjd och lätthet som en fågel i luften. När flickorna kände sig varma och törstiga efter dansen, gingo de ut på den lövtäckta gården i mänskenet och drucko av källan. Det var den enda traktering, som vankades.

Vid midnatt återvände vi i vagn till vårt hotell. Havet låg som en oöverskådlig silver-sköld, dallrande under fullmånen, medan kliporna tecknade sina plastiska konturer mörka emot natthimlen. Vi mötte inte en själ på vägen.

Då vi återkommo till Grottableu, var tamburdörren öppen och lampan brann i taket. Alla människor lågo, men huset väntade oss. På den tiden läste man aldrig dörrarna om natten. Vem skulle oroas en? Jag vet inte, om det var överdrift, då Munthe sade oss, att man gott kunde lägga pengar på landsvägen, utan att någon skulle röra dem. Nu har tiderna nog förändrats!

Vi voro goda vänner med alla människor vi mötte. Capriborna utmärkte sig för sin stora enkelhet och älskvärdhet. Den lilla flickan, som passade upp oss, var på samma gång så förtrolig med oss och så hövlig, att man aldrig behövde befara någon näsvishet. En dag bad jag henne plocka några citroner i trädgården till en lemonad. Hon kom strax efter in med ena handen full av stora, mogna citroner. I andra handen hade hon en lång citronkvist, där ännu frukterna sutto kvar. "Ecco per la limonata!" sade hon och räckte fram de avplockade citronerna. "E questo per la bellezza!" tillfogade hon och höjde be-

undrande på den gröna kvisten. Nog har det folket sinne för det, som är vackert!

Då vi en dag vandrade upp till byn Capri, mötte vi i porten tre flickor, som gick i rad med sina stora krukor på huvudet och armen i sidan. De voro alla tre så vackra, att vi slöko dem med ögonen, och de uppfattade genast vår beundran. En av dem räckte ut handen emot oss och sade leende. "Una bella madre, una bella figlia!" — Det var en vänlig hälsning och ett tack de kastade till oss i förbifarten. Jag kan nu inte hjälpa, att jag sätter oändligt värde på ett ögonblicks vänlighet. Vi nordbor envisas med att behålla alla vänliga känslor *invändigt*. Vem får egentligen gott av det? Därom har A. T. Gellerstedt skrivit en så vacker liten visa. Han säger, att en tunna vin i källaren kan vara mycket bra, men en dryck i glaset, som räcks en, gläder ens själ mera.

Hela vårt uppehåll på Capri förflöt som en ljus dröm, en paus i livets larmande orkester. Men man vet, hur innehållsrik och betydelsefull en paus kan vara.

Det är inte min mening att beskriva hela vår resa. Jag vill blott erinra mig de ställen, som gjort mest intryck på mig. Vi stannade ett par dar i Sorrento, vars underbara, rika natur jag skulle komma att känna mycket bättre längre fram i tiden. Därefter tillbringade vi en dag i Pompeji, som inte gjorde det överväldigande intryck på mig, som jag hade väntat. Alla de bästa väggmålningarna ha blivit uppsatta i Neapels museum, och man får egentligen blott begrepp om arkitekturen; ty fastän alla hus äro utan tak, stå ju ännu inredningen av rummen, halva pelare och mosaikgolv kvar, som ge en tydlig föreställning om denna stad, som så plötsligt uppslukades av jorden och så underbart åter dök upp i ljust. Min far, med sin stora förkärlek för all grekisk konst, fann, att väggmålningarna i Pompeji övergingo i skönhet allt, vad den senare konsten nånsin har frambragt, och dock var det, som bekant, inte alls de mest framstående konstnärer, som utförde dekorationerna i denna lilla sommarstad. Men min fader beundrade den antika tidens känsla för linjens skönhet, för rummets tillfredsställande fyllnad och fann till och med det mänskliga uttrycket återgiva det väsentliga. Jag upprepar vad han alltid sade om antiken: "Man skall inte efterhärma den, men lära av den."

Då vi foro från Pompeji till Neapel, överraskade det oss, att tågen voro överfulla av

folk, såväl de gående som de kommande. Framkomna till Neapel fingo vi lösning på gåtan. Kungen och drottningen hade dagen förut varit i staden i anledning av någon officiell byggnings invigning. På kvällen hade alla Neapels studenter gett drottningen serenad från båtar under slottet. Det hotell, vi togo in på, var också beläget strax vid havet, och värden sade oss, att just från vår balkong hade man hört den härliga sången utmärkt. Det grämde mig mycket att ha gått miste om musiken, och jag skrev av den anledningen en visa, vari jag uttryckte det dumma och meningslösa i att glömma det levande för det döda. Jag kallade den "For sent" och den låter så här:

Jeg stod bland Pompejis Ruiner
Da firedes der som bedst
Om Napolis blomstrende Strande
En brændende Sommerfest.

Jeg sad i de tause Gaarde
Og gik i de Dødes Gade
Mens alle Neapels Studenter
Gav Dronningen Serenade.

Og medens jeg stod og begrunded
Pompejis begravede Gaade,
Gled hen over Golfens Vande
En lysende Trylleflaade.

Forgæves jeg stod og grundet
Og da jeg fik Hesten vendt,
Var alle Baade forsvundet
Og alle Raketter brændt.

Jeg mødtes af leende Spørgsmaal
Hvorfor jeg havde mig gemt
Da alle Fakler var tændte
Og alle Strengte var stemt?

Ja, I har Ret i at sige
Det var en Synd jeg begik
at glemme for Dødens Rige
Det lysende Øjeblik.

Efter ett kort uppehåll i Rom reste vi till Assisi. Munthe hade ålagt oss att under inga omständigheter lämna Italien utan att ha besökt denna underbara stad, och det hör till mitt livs ofögärliga minnen, att jag har fått se den. Ännu 1889 var den inte så bestormad av turister, som den nu lär ha blivit, utan tronade ännu i stolt ensamhet uppe på höjden, dit man med vagn åkte upp från järnvägsstationen. Vi togo in på hotell Subasio. Värden, som kom emot oss, såg alldeles ut som en ung svensk med blåa ögon och ljust uppstruket hår. Det var mitt på dagen, så att alla persienner voro nedsläppta, och det härskade en dunkel skymning i alla korridor och rum. Han gick före oss in i ett kolsvart rum, som han ansåg skulle passa oss. Man fick ingen aning om vartåt fönstren vätte, förän han drog upp persiennerna och öppnade balkongdörrarna, men då! — Om jag någonsin i mitt liv har varit nära att falla på knä av överraskning, så var det då. Djupt under våra fötter låg hela Umbrien utsträckt med sina tjusande höjder i ett upprepat vågsvall. På toppen av de många kullarna såg man alla de vita byarna, som kommo och försvunno, allt efter som solen belyste dem eller molnen svävade över dem. Himlen tycktes liksom oändligt hög, sedd här uppe ifrån, och från bergsslutningen, varpå hotellet låg, reste sig långa, smala träd med kronor som en panache i toppen, alldeles lika de träd man ser på de gamla umbriiska madonnatavlorna. Luften var så stilla

Årets sista kvartal

stundar och därmed nödvändigheten för våra ärade kvartalsprenumeranter att i god tid förnya prenumerationen.

Iduns julnummer

med sitt intressanta litterära innehåll utgår nu som förut *gratis* även till kvartalsprenumeranterna.

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. . . Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar.
Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiska hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber å Kr. 1.50 och 80 öre.

och ren, som man blott finner den på bergen, och stora, vita moln stodo orörliga eller flöto långsamt som svanor över det lysande blå. Man kunde gott tänka sig, att man kom tillbaka till den tiden då den helige Franciscus av Assisi levde och för all framtid gjorde denna plats till ett dyrbart minne för mänskligheten. En arkitekt har en gång sagt mig att i Assisi finns det inte ett hus byggt senare än på 1200-talet. Jag vet ju inte, hur därmed kan vara men man kunde verkligen inte föreställa sig att man befann sig i det nittonde århundradet när man vandrade på de branta gatorna, mellan de grå stenhusen och upp emot den majestätiska domen som oberörd av århundraden lyfter sig över den lilla, fattiga staden i imponerande storhet. Det var på midsommarafton vi trädde in i underkyrkan, där gudstjänsten var i full gång och där ljusen glimmade, rörde sig i skymningen vid de olika altarena, upp och ner för trappor och gångar. Jag förstod inte den tiden de olika momenten i en katolsk gudstjänst och uppfattade därför inte, vad som försiggick, men alltsammans gjorde dock ett stort och upplyftande intryck på mig, liksom senare på dagen processionen med fanor och ljus genom staden, där den fattiga befolkningen hade blomsterbestrott den gamla stenläggningen. Medan vi gingo och väntade på att processionen skulle börja, passerade vi ett hus, som låg på den långa vägen ut emot dalen. Bredvid huset var en vit mur och uppe på den var en liten trädgård anlagd, där nejlikor och geranier lyste röda i solskenet. Som alltid när man tittar upp på dessa italienska trädgårdar som titta ner på en från murarna, betogos vi av en stor nyfikenhet att se den på närmare håll. En ung herre, som just stod i begrepp att gå in i huset, uppfattade genast vår önskan och frågade artigt, om damerna kanske hade lust att bese trädgården. Så väl denna som huset tillhörde hans familj. Vi togo tacksamt emot anbudet och stodo snart däruppe på murkrönet mellan de många blommande växterna och med den härligaste utsikt över det vida landet. Den unga mannen, som var ganska sprättaktigt klädd, bad oss enträget plocka vad vi hade lust till av blommorna. Damer förstodo ju mycket bättre än herrar att ordna en bukett, och han ville därför helst överlämna det till oss själva. Medan vi sysslade därmed, frågade han intresserat om vår nationalitet och målet för vår resa. Då vi sade honom att vi voro från "La Svezia", stirrade han på oss med ett fullkomligt oförstående uttryck. "Jaså La Spezia", sade han slutligen i en svävande ton. "Nej, Svezia! Högt uppe från Norden." "Jaså! många hundra mil borta. Men där växer väl vin?" — "Ja, i källarna, i buteljer", svarade vi. "Men inte uti i det fria? — Det måtte ju vara förskräckligt att leva i ett land där det inget vin växer! Och nu hade vi kommit till Italien, till Assisi. Hur behagade staden oss? — En märklig stad var det ju! Med 'tutti quelli santi!' " — Jag vill inte påstå att han föreföll så synnerligen påverkad av deras grannskap — men man kan ju taga miste! I alla fall gav han oss ett par vackra ögonblick i sin trädgård, och vi togo avsked av honom, som om vi varit gamla bekanta.

Vår tid har sysselsatt sig ganska mycket med Francesco av Assisi. Både katoliker och protestanter ha sjungit hans lov i olika tonarter. Men det synes mig, som om inga moderna författare ha uppfattat honom i hela hans serafiska, enkla storhet. Protestanterna bedöma honom utan att taga hänsyn till det övernaturliga i hela hans liv och väsen, och katolikerna få något sötaktigt och sentimentalt in i skildringen av hans person, som inte

alls överensstämmer med den bild av honom, man får, när man läser "I fioretti di St. Francesco", författad av hans samtida. Där framstår han i hela sin evangeliska enkelhet, på en gång så kärleksfull och så orubbligt sträng och rättvis. Hans underbara ödmjukhet var förenad med den fasthet, som sanningen ingiver, och hans stora poetiska uppfattning av tillvaron gav alla hans ord en lyftning, att man i honom måste beundra ett kristet snille. Alla skildringar av honom förefalla så inskränkta och ge blott en förkrympt bild av hans strålande uppenbarelse.

Men när man läser "I fioretti" får man intrycket av att alla hans bröder voro lika fromma som han själv. Skillnaden var blott den, att han var snillet och de andra vanliga människor. Men ingen kan ge mera, än det han har, och varenda en av dessa Franciskanermunkar uppoffrade sig helt och hållet åt Gud. Samma iakttagelse har jag gjort så ofta, då jag läst heliga mäns liv. Om de än ha varit centrum och undret över alla under, har dock hela deras omgivning danat den atmosfär av renhet och skönhet, vari de ha utvecklat sig till sin fullkomlighet.

Från Assisi togo vi en vagn till Perugia. Man åkte genom bördiga majsmarker och vinfält och hade ständigt det växlande skådespelet av Umbriens kullar, som följa varandra som vågor i ett oändligt hav. Allt omkring oss var så vackert, att det bekymrade oss föga, att resan gick otroligt långsamt. Hästen, vi hade för vagnen, hade tydligen aldrig varit van vid den sortens göra, och varken kuskens välsignelser eller förbannelser gjorde ringaste intryck på honom, ty varannan minut stod han stilla som en staty och nekade på det bestämdaste att fortsätta. Emellertid nådde vi dock slutligen Perugia, också det en av de städer jag ogärna skulle velat undvara att se. Jag erinrar mig inte något nytt eller modernt, som mötte en där. Hela staden tycktes se ut som den hade sett ut på 14- och 1500-talet med sina karaktäristiska palats, kyrkor och springbrunnar och sitt måleriska, fantastiska läge uppför bergshöjderna. Av kyrkorna minns jag särskilt St. Pietro in Vincoli, som ligger ute på en bergklint varifrån man har det mest vidsträckta panorama. Prästen, som visade oss runt därinne, sade, att här var den härligaste och mest välgörande luft. I de trettio år, han hade varit där, hade han aldrig varit sjuk; man kunde anse det för ett paradiset på jorden. Det var förresten inte första gången jag har hört en präst eller en sakristan i Italien berömma sin kyrka som något ojämförligt skönt. Den blir ju deras hem, vid vilken de äro fästade med de starkaste band.

I Perugia beundrade jag "il cambio" — en slags bank, som blivit dekorerad av Perugino. Sällan har jag sett en så välgörande förening och fördelning av färger, mest grönt och gult och däremellan figurer i milda färgskiftningar.

Renässansens målare i Umbrien utmärka sig för en stor blidhet såväl i formen som i färg och uttryck. Det är, som om deras konst samstämde med det mjuka, kvinnliga tycket hos naturen, där den har sitt ursprung. Och ändå möter man just i Perugia hemiska minnen om den grymhet, med vilken man vid samma tid förde krig emot varandra, då intet år förrann utan att någon stad brändes och förödades. De skarpa hakarna utanför rådhuset tala om, hur hemskt man hängde upp sina fiender, innan man tog livet av dem. Den mest sublima ädelhet och den mest brutala råhet trivdes utmärkt sida vid sida. Man kan blott förklara det genom föreställningen om ett övermått av kraft, som tog sitt uttryck åt motsatt håll.

Italien är ju inte så särdeles stort i omfång, och dock ha de olika italienska städerna ett så utpräglat karaktäristiskt tycke, inbördes inte liknande varandra det minsta. Rom och Neapel, Assisi och Bologna, Siena och Venedig o. s. v. o. s. v., vilken skilnad på alla dessa städer! Man tycker sig möta lika många olika, originella individer. Hemligheten med deras så högst olika utveckling ligger nog inte endast i deras läge och behov; den har nog sin grund i det faktum, att de var för sig ha varit centrum i ett litet rike, då ju Italien förr i världen var delat i en mängd riken och furstendömen, som var för sig utvecklade sin speciella kultur. Liksom barn, vilka läsa privat, ofta nå längre än de, som utbilda sig i en skola med många elever, eftersom en lärare alltid har lättare att överse och uppfatta några få, än en stor flock barn, så är det något vid de små staterna, som gör det möjligt att inom deras begränsade område uppnå en mera personlig och rikare utveckling, än vad som är fallet med de stora riken där allting nivelleras, och lokalfärgen utplånas. När man tänker på Europa, finner man, att just de små länderna, Holland, Schweiz, Danmark, ha haft och har sin karaktäristiska prägel och ha vetat att göra sig gällande oaktat sin litenhet. Vad mig angår, kan jag omöjligt uppfatta fördelen av att ens fädernesland blir så stort som möjligt och ännu mindre förstår jag härskarnas rovlustnad efter ständigt mera land. Till slut är det dock inte kvantiteten utan kvaliteten, som är det avgörande; och lika litet som man tänker sig en bred och tjock man som idealet för en far, utan en klok och god man, lika litet kan man väl glädja sig så ofantligt över, att ens fädernesland omfattar ett vidsträckt område. Italiens historia visar just alla fördelar av, att varje del av landet utvecklade sig efter sin egen fallenhet och därigenom frambringade en rikedom av olika resultat, liksom en trädgård överflödar av en mångfald av olika blommor. En sak var det störande i denna tingens tillstånd, och det var detta, att de olika hertigdömena och städerna beständigt lågo i fejd med varandra och gjorde allt för att överflygla och förstöra varandra. Men denna lust måtte ligga djupt i den mänskliga, bestialska naturen. Är det en smula bättre nu? Nej, tusenfalt sämre!

Över Florens reste vi till Bologna, där man väntade oss. Året förut hade min man varit i Bologna som representant för Uppsala universitet vid Bolognas åttahundraårsminnesfest. Han hade blivit inkvarterad som gäst hos greve Cavazza och i hans familjekrets åtnjutit den älskvärdaste gästfrihet. Då min man genom brev hade omtalat, att min dotter och jag skulle komma till Italien, bad greven, att vi skulle underrätta dem om vår ankomst till Bologna, då de gärna ville mottaga ett besök av oss. Från Florens hade jag skrivit dagen för vår ankomst med förfrågan om de ännu vid denna tiden voro att träffa i Bologna.

Vid stationen gick en ung herr och såg sig sökande omkring, och då han fortfarande gick kvar då perrongen började bli tom, tilltalade jag honom och frågade om han händelsevis skulle vara greve Cavazza. Jo, alldeles riktigt! Han kände ju inte heller oss, men bad oss nu vara välkomna. Hans hustru och hans lille gosse voro på landet, en halv timmas väg från staden på deras villa Belpoggio. Men vi skulle bo i deras våning i Bologna, dit vi åkte i deras eleganta vagn. Vi väntades av en kammarjungfru som grevinnan hade ställt till vår disposition, medan vi voro kvar i Bologna, och rummen buro inte något spår av att vara stängda eller möblerna täckta, som bruket är

(Forts. sid. 925.)

KLÄNNING BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB · GÖTEBORG

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pahlssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

SANNINGEN SOM JÄMT BEHÖVER UPPREPAS

RÄDDA BARNEN MÅSTE BESTÅ SOM PERMANENT — ETT LÖSENORD FRÅN KONGRESSEN.

M. Clouzot, chef för intern. Röda korsets Genèvebyrå.

framlade för de intresserade gästerna sin personliga syn på Rädda Barnen och dess framtid.

— Det är de barn, som nu hålla på att växa upp, sade hon, som skola bygga upp Europa. Om vi vilja, att vår kultur skall räddas och ett kommande släkte bli lyckligare än vårt, måste vi vårda dessa barn. Vården om dem är tidens största uppgift. Och själva grundvillkoret är: de måste ha mat, bostad och kläder. Låta vi dem svälta och frysa, förlösa

Mr Watson, representant för engelska Rädda Barnen.

I STOCKHOLM HAR I DAGARNA hållits en mycket uppmärksam kongress: den internationella Rädda Barnens. "Rädda Barnen" säger kanske någon, som läser detta — hur länge skall då den föreningen behöva existera?

Att de finnas, som anse sig kunna fråga så, innebär kanske det största framtidsproblemet just nu för Rädda Barnen. Ifall någon tror, att han gjort nog för Rädda Barnen, sedan han en gång skänkt ett linnepaket eller ett par skor, så är det som om en mor skulle anse sig för all framtid ha sört för sitt barns utstyrsel, genom att sätta på det en ny klänning.

En av kongressens förgrundsfigurer var miss Eglantine Jebb, Unionens vice ordförande. Det personliga intryck man får av miss Jebb är att hon representerar en mycket sympatisk typ av "engelskan" (vi ha nu en gång behov att hos ett främmande folk urskilja "typer"!) Hon har studerat och rest mycket. Detta har hon gjort för att ta reda på sanningen — vare sig det gällt "sanningen om Serbien" eller någon annan sanning — och för att i sin mån söka förbättra världen. När hon talar, genomlyses hennes framställning av humor och praktisk humanitet.

En medarbetare i Idun hade tillfälle att träffa miss Jebb vid en privat sammankomst hos miss Chadwick — den gemytliga, hjärtevarma engelskan, som på grund av sin pacifism tyckte det blev för svårt att leva i England under kriget och flyttade till Stockholm, där hon nu är Save the Childrens ombud. Miss Jebb

Miss Jebb, Unionens v. ordf.

vi mänskligheten. Men de styrande i de stora länderna vilja eller kunna icke förstå att räddningen av och vården om dessa barn, Europas barn, är det viktigaste av allt just nu. Därför måste det finnas ett maskineri, en organisation såsom Rädda Barnen, som skall utbreda sig över alla länder, ta sig an de små så långt den kan och vara det samvete, som säger: se här vad ni skola göra! — Men om

folk tröttnar att ge, säger ni? Då får organisationen i alla fall upprätthållas, tills dess stund kommer.

Här instämmer den tyska representanten fru Scheiber: — Ja, det finns sanningar som jämt behöva upprepas. Så var det också innan kvinnorösträtten genomfördes: dag efter dag måste vi upprepa, att kvinnan är lika mycket värd som mannen — tills det äntligen blev trott.

I få länder har väl Rädda-Barnen-idén från första början mött en sådan resonnans som i Sverige; över huvud taget våga vi väl för resten tro, att gäller det internationell moral och socialt samvete, kunna vi med större heder än de flesta mäktigare stater gå till vår framtidsplats bland folken. Det var just startandet av en Rädda Barnen-rörelse i Sverige som gav upphovet till den internationella unionen. Och hos de svenska ledarna ha under dessa år idéer vuxit fram, som visa sig

vara besläktade med dem, som refererats här ovan. Fru Anna Lenah Elgström som var bland dem, som startade Rädda Barnen i Sverige, framlade vid den nämnda sammankomsten också sin syn på Rädda Barnen. Rädda Barnen är förvaltaren av den genom världskrigets erfarenheter nyväckta känslan av att alla barn innerst äro våra barn, yttrade hon bl. a. Och hon skisserade vidare, hur Rädda Barnen genom ett välorganiserat praktiskt samarbete med olika slags arbetande institutioner för barnets vård skulle kunna bli det stora världssamfundet.

E. TH.

Det högtidliga öppnandet av Rädda Barnens kongress.

A.-B. P. THÖLDTE
Butiken KUNGSG. 5 - Lagret HÖTORGET 14

PÅLSVÄVAROR
AV ALLTID FÖRSTKLASSIGA KVALITÉER

Iduns barnavårdsvecka.

Fru Alette Béen.

IDUNS BARNAVÅRDSVECKA, SOM HÅLLES i samråd med Röda Korset, öppnas nästa torsdag i Konstakademien. Det har varit en verklig glädje för anordnarna att bevittna det intresse och den sympati, tanken väckt i de mest skilda kretsar. Och vi hoppas, att kvinnor ur alla samhällsklasser skola begagna detta ovanliga tillfälle att utan minsta kostnad få öka sina insikter på spädbarnsvårdens område och få en överblick över de artiklar, som äro "det bästa för barnet". Barnavårdsveckan omfattar, såsom i ett föregående nummer omtalats, föredrag av flera framstående barnläkare, bl. a. dr Arthur Fürstenberg och dr Adolf Lichtenstein, praktiska demonstrationer, rundturer och en utställning av möbler, barnkläder, elektriska artiklar och allt, som har med barns vård att skaffa. Det är ett nöje för Idun att kunna meddela att bland de barnavårdsinstitutioner, som under veckan få besökas är även Sällskapet Barnavårds mönsteranstalt på Kungsholmen, Föreståndarinnan, fru Alette Béen, kommer att två dagar under Iduns barnavårdsvecka visa den välkända institutionen och samtidigt hålla föredrag med praktiska demonstrationer. Bru Béens namn är för väl känt för att behöva någon presentation för Iduns läsare. Vi erinra endast om att fru Béen i femton år förestått Sällskapet Barnavårds anstalt och under denna tid utbildat över 1,000 barnsköterskor, som äro spridda över hela Sverige.

I nästa nummer av Idun lämnas en beskrivning i text och bild av den rikhaltiga utställningen och "veckans" början.

(Forts. fr. sid. 923.)

hos oss, när vi lämna vår lägenhet för sommaren. Då jag anmärkte detta, svarade greven, att det begagnades visserligen också här, men då de väntade oss som gäster, ville de naturligtvis, att huset skulle se bebott och angenämt ut. När man betänker, att de inte alls kände oss, så får man väl anse det för en hög grad av gästfrihet. Till middagen åkte vi med greven ut till Belpoggio som ligger på slutningen av bergen som omgiva Bologna, och mottogos av den unga grevinnan och hennes förtjusande lille gosse. Under de dagar vi stannade i Bologna, voro vi på Belpoggio till alla måltider, men efter frukosten åkte greven in till Bologna med oss för att visa oss dess byggnader och konstskatter. Han var en ivrig älskare av arkitektur och hade ägnat sig mycket åt studiet därav, så att han var självskriven rådgivare vid alla tillfällen, då antika byggnader

Julklappen till Norrbottens barn.

DET INTRESSE, SOM IDUNS LÄSARE visa för tidningens insamling för Norrbottens barn, är synnerligen livligt. En mängd paket, innehållande spädbarnkläder, strumpor och ylleplagg, ha redan kommit, och förfrågningar ha ingått från skilda håll, vilka klädesplagg som bäst behövas. Fru Julia Svedelius har på vår förfrågan förklarat, att det bästa Iduns läsare kunna skicka är varma underkläder — byxor, livstycken, kjolar — för 11—13-åringar. Gärna av röd eller blå flanell, enkla, utan spetsar o. d. Vi erinra än en gång om att barnen uppe i vårt nordligaste hörn äro småväxta. Beräkna plaggen för 9—11-åringar i mellersta Sverige, så bli de lagom.

Tre postanvisningar ha redan inkommit, som här redovisas: M. B. Ö—g kr. 2, Anonym kr. 10, And. Holmström, Hälsingborg kr. 25. Summa 37 kronor.

Alla försändelser böra förses med påskrift: Idunläsarnas julklapp till Norrbottens barn. Börja Era arbeten i tid! Klapparna måste vara redaktionen till handa *senast 1 dec.* för att smättingarna uppe i vildmarken skola hinna få dem till julafton.

skulle repareras eller nya uppföras. Då han kände Bolognas historia fullkomligt, var det särskilt intressant att ha honom till guide vid besöket av alla gamla minesmärken. Vad som karaktäriserar Bologna bland Italiens städer, är detta, att genom hela staden sträcker sig valvgångar, som räcka upp till första våningen på husen och under vilka man kan promenera alla gatorna runt utan att behöva gå ut under öppen himmel. På enstaka torg och gator kan man väl finna sådana arkader i andra städer, som i Venedig och Verona, men jag känner ingen stad där denna byggnadsart är så genomgående som i Bologna. Först i det lilla förtjusande Bozen i Tyrolen har man åter valvgångarna som särtecken för byggnadsstilen. Detta att alla människor röra sig under tak i fria luften, gör intryck av en stor salong. Man går angenämt och mera ledigt och kommer inte i kollision med åkande eller ridande. Bottenvåningarna, som på grund av bäggångarna alla äro skumma, utgöras av butiker.

Man åt sent middag på Belpoggio, och efter middagen satt man på den stora stenterrassen utan annat ljus än stjärnorna, som flammade genom sommarnatten. Då kommo visiterna. Eftersom det var fullkomligt mörkt, skulle jag aldrig ha känt igen alla de grevinnor och duchessor och unga adelsmän, som gjorde sin uppvaktning, om jag hade mött dem vid dagsljus. Jag hörde blott deras röster, medan de samspråkade livligt under sina korta besök. Två saker slog mig vid detta tillfälle. Det första var att de nästan alltid talade om folks utseende. "Hon är vacker!" "Utomordentligt vacker!" "Vilka ögon!" "Vilken mun!" "Men jag föredrar i alla fall grevinnan Tere-ras utseende. Hon är kanske inte så klassiskt vacker, men så sympatisk." "Ja inte sant, så sällsynt sympatisk." — "Fastän contessa Emilia ju också är vacker så är hon mig fullkomligt antipatisk — ja antipatisk." Orden "simpatic" och "antipatic" äro bestämt de mest använda i det italienska språket och betecknar tillfyllest, vad som är avgörande för deras tycke och intresse. Det andra, som överraskade mig vid dessa mottagningar var, att det aldrig serverades något slags ätbart.

Inte den minsta förfriskning. Inte ens ett glas vatten. Alla hade nyss slutat sin middag, och ingen kom för att äta, men för att samspråka en stund före natten. Varför skall man hos oss alltid bjuda på något? Umgängeslivet skulle bli mycket lättare för tjänstfolket och i det hela mycket mera "simpatic", om husmodern

Vackra gravvårdar.

Smidda gravkors från Wirsbo bruk.

EN OVANLIGT TILLTALANDE UTSTÄLLNING har öppnats i samband med elfte kyrkliga mötet i Stockholm hos A. B. Libraria, Regeringsgatan 23. Firmans avdelning för kyrklig konst utställer en del textilier, utförda på atelier Licium, bland vilka främst märkas en mässhake avsedd för Gierpens kyrka i Norge, komponerad av den norske konstnären Em. Vigeland. Mässhaken är av violett rippsiden och motivet, i silkesbroderi, visar fröna, som falla i den goda jorden. Ett sorgeantependium i svart för Klara kyrka, är värdigt och enkelt, vackert är också det röda antependiet, som fröken Elin Pettersson komponerat för Svenska kyrkan i Berlin. Prinsessan Märta har sytt ett bokband på vitt siden för Seglora kyrka på Skansen, ett par röda, guldbroderade kyrkhåvar från Saltsjöbadens kyrka tilldra sig också uppmärksamhet.

Men det finns särskilt en nyhet på denna utställning, som förtjänade att bli känd i vida kretsar. Det är de gravvårdar i gammaldags konstsmide, som stamma från Wirsbo bruk. Dessa enkla metallmonument, som utföras i en del gamla mönster från 15- och 1600-talet, ha den stora förtjänsten att vara *svenska, vackra* och — billiga. Medan den enklaste gravsten plägar kosta några hundra kronor, betingar en konstsmidd vård ett pris på 50—160. Även på sådana ting som gravvårdar får man ju ofta anlägga inte bara estetiska utan också ekonomiska synpunkter. Dessa järnkors brukade i forna tider helt enkelt stickas ned i graven. Numera fastgjutats de ofta i en naturlig sten eller cementklump, som sedan nedgräves till jordytan.

inte jämt behövde tänka på, vad hon skulle ge sina gäster att äta. Sent på natten åkte vi in till Bologna, ofta genom en svärm av eldflugor, som dansade omkring vagnen. En natt väcktes vi av sång. Det var studenter, som kommo från en fest och gingo sjungande genom bäggångarna. Jag vet inte, vad det är, som gör att musik, hörd på avstånd genom natten, griper en som något underbart. Utan att jag kommer ihåg melodien, de sjöngo, kan jag dock aldrig glömma den verkan sången gjorde på mig.

(Forts.)

RÄTTELSE.

I Helena Nybloms Levnadsminnen hade i förra numret ett par tryckfel insmygigt sig, vilka härmed rättas. I mittspalten å sidan 898 på 30:de raden uppfifrån står ordet kyrkor, skall vara rytm. I vänstra spalten å sid. 901 på 13:de raden uppfifrån står barnen, skall vara baron.

KAMMA RAHBEK OCH THOMASINE GYLLEMBOURG.

TVÄNNE MÄRKESKVINNOR I DANSKT KULTURLIV. FÖR IDUN AV MARIA HOLMSTRÖM.

(Forts.)

V.

MAKARNAS SKILSMÄSSA.

HEIBERGS RESKASSA TILLÄT HONOM icke att tills vidare komma längre än till Hamburg. Dit, och även framdeles till Paris, sände honom hans faderlige vän, den gamle Buntzen, täta understöd, tills Heiberg nått den ställning, att han kunde försörja sig själv.

För att någorlunda betäcka de skulder, som den landsflyktige lämnat efter sig, måste makarnas bo gå under klubban. Allt såldes, till och med Heibergs stora boksamling.

Härefter var givetvis hemmet upplöst, och för den fullkomligt utblottade 26-åriga hustrun fanns ingen annan utväg än att med sin 8-åriga son flytta hem till sin fader och sina två ännu ogifta systrar, Hanne och Laurence. I huset bodde dessutom systemen Lise, gift med Buntzens kontorschef och senare efterträdare i ämbetet, Jürgensen. Detta sammanboende gav anledning till åtskilliga konflikter. Än gällde det den bortreste Heiberg, än Johan Ludvigs uppfostran. Men den betydelsefullaste konflikten rörde sig om Gyllembourg.

Samma dag som Heiberg mottog sin landsförvisningsdom, skrev han till sin ende och mycket avhållne bror, rektorn vid Odense latinskola: "Min hustru finner sig med hjältemod i sitt öde". Med det ringa begrepp han hade om kärlekssaker och med sin omutliga pliktkänsla, hade Heiberg inte ens fallit på den tanken, att Thomasine älskade en annan man och älskade honom så, att hon önskade upplösa sitt äktenskap.

"Hjältemodet" härflöt från en helt annan källa, än den Heiberg trodde. Och även om Thomasine kände en smula medlidande med sin makes olycksöde, kände hon det på samma gång som en befrielse och överlät sig helt åt den berusande förmimelsen att älska och vara älskad. Härigenom bar hon jämförelsevis lätt de svårigheter och obehag, som i så rikt mått föll på hennes lott genom Heibergs insolvens och avresa. Hon fick också kraft att tåligt uthärda alla föreställningar och skarpa ord beträffande Gyllembourg, ty redan nu tyckte sig familjen, under de besök han avlade i huset, förstå, att det existerade ett hemligt förstånd mellan honom och Thomasine.

Sedan Buntzens utflyttat till sitt sommarställe, gjorde Gyllembourg även här täta påhälsningar, och under lantlivets enklare och friare former antog förhållandet mellan de älskande en allt lidelsefullare karaktär. Då detta upptäcktes, slogs alarm, och familjen delade sig i två läger, varav det ena avgjort stod på Heibergs sida.

Samma höst köpte Gyllembourg gården Ruhedal, belägen mellan städerna Roeskilde och Sorø och bosatte sig där. Han besökte dock ofta Köpenhamn, och dessemellan flög brevduvan till och från hans älskade. Gyllembourgs brev voro alltid avfattade på franska språket. De finnas emellertid icke bevarade, varför man på grund av bristande material har svårt att bilda sig en rätt föreställning om hans karaktär. Att han var långt underlägsen Heiberg i begåvning och personlighetens storslagenhet är visst. Överhuvud får man det intrycket, att han var något vek och mindre handlingskraftig, och framför allt att hans passion var mindre våldsam än Thomasines. Han var en ridderlig älskare, men het och ihärdig har han knappast varit. Hans tillbakadragenhet vid vissa avgörande tillfällen

tyder på att hon var den drivande kraften beträffande skilsmässa och äktenskap.

De biljetter, som Thomasine sände sin älskade Gyllembourg, vittna om vilken våldsam kärlekens kraft och styrka hon var mäktig. Men många av dessa med en mängd franska och tyska verser späckade brev ge också en föreställning om hur denna i sig själv sedesamma och fromma lilla kvinna, i den mån hon uppgår i sin lidelse, kastar sin kvinnliga blygsamhet och anslår en frivol och från religiös synpunkt nästan cynisk ton. Andra av breven återigen äro visserligen heta men dock behärskade. Så skriver hon i dessa senare:

"Min stackars Gyllembourg, för min skull äro de onda på dig, för min skull är du så ofta bedrövd. Förlåt mig, min egen älskvärde älskare! Då jag skänkte dig mitt hjärta, min själ, mitt hela väsen, så hoppades jag att göra dig lycklig, att förmildra ditt öde. Kanske har jag gjort det motsatta. Förlåt mig, min älskade, ifall du verkligen bundit ditt öde till din arma Sines, ifall ditt hjärta för evigt är hennes. Må då all den ömhet min själ är i stånd att känna för något ögonblick ersätta dig de bekymmer, som jag utan egen skuld förvällar dig. Ju mera man förföljer oss, ju häftigare, ju innerligare hänger jag vid dig. Jag svär dig vid allt som är mig heligt och kärt, att ingen jordisk makt skall sönderslita det band, som binder mig till dig. Inför Guds ögon är jag din, och aldrig skall jag efter att ha tillhört dig tilhöra någon annan."

"— — — Det smärtar mig, att jag icke kan säga till hela världen: jag älskar Gyllembourg! Med huru starka band har icke din kärlek bundit mig till livet — *du, du* har lärt mig att älska livet! Jag är *din*, och ingen makt i världen skall förbjuda mig att med glädje och stolthet tillstå inför världen, att jag tillhör dig. Tänk på mig och var viss om, att intet utom döden skall beröva dig din hustru, din älskarinna, din evigt hängivna

Sine."

Länge hade de båda älskande dryftat det svåra steg, som måste tagas, nämligen att meddela Heiberg allt och bönfälla om hans samtycke till skilsmässa — ett samtycke som Thomasine sade sig tro, att Heiberg villigt skulle giva. Han hyllade ju frihetens heliga principer, han älskade icke sin hustru och han var dessutom ännu oförmögen att försörja sig själv, ännu mindre sin familj. På grund av allt detta trodde Thomasine, emedan hon ville tro det, att Heiberg genom en skilsmässa skulle känna sig rent av befriad från en börda.

Gyllembourg ansåg sin "manliga heder" kräva, att han skrev till Heiberg. Men när det kom till stycket, var modet icke lika starkt som hederskänslan. Detta mod hade svikit honom en gång förut, nämligen då före Heibergs avresa han känt sig pliktig att ha en uppgörelse med den man, som han förorättat. "Jag tillstår", sade han då, "att jag inte har mod att bedröva honom."

Efter många överväganden blev det slutligen Thomasine, som den 11 sept. 1801 skrev sitt långa s. k. "lettre remarquable".

Hon börjar med att hänvisa till de vackra sidorna i Heibergs karaktär: hans kärlek till frihet och sanning, hans hat till fördomar, hans förakt för den blinda hopens mening och hans vänskap för henne. "Jag aktar och beundrar dig i många fall", fortsätter hon, "min vänskap tillhör dig för evigt, men mitt hjärta är en annans. Jag fruktar icke och har ingen orsak att slå ner mina ögon, då jag säger dig min älskades aktningvärda namn."

I brevets fortsättning skildrar hon ingående

sitt och Heibergs 10-åriga äktenskap. Heiberg hade aldrig älskat henne. En gång försäkrade han henne uttryckligen därom i andras närvaro i hemmet och en annan gång under en åktur. Trots sorg över denna hans bekännelse hade hon lugnt sökt övertänka saken och då insett, att hon icke kunde tvinga sin make att älska henne, och att hennes känslor för honom icke heller kunde få namn av kärlek. Från denna stund lämnade hon barndomen bakom sig; hon lärde sig reflektera och fatta beslut. Och hädanefter fordrade hon icke annat än vänskap av sin make och gav honom inga andra rättigheter än en väns eller broders.

Hon påminner Heiberg om de många intressanta personer han fört till deras hem och i vilkas umgänge hon utvecklat sina kunskaper och sin omdömesförmåga. Heiberg själv hade aldrig visat sig uppskatta detta, hade aldrig skänkt henne sitt förtroende; men andra män hade gjort det, och en av dessa lärde hon älska.

"Käre Heiberg", slutar hon, "du är för god och ädel att låta mig med tårar väta de band, som binda mig vid dig. Själv ett frihetens offer hatar du bojor. Giv mig fri, på det jag må kunna äkta honom, som jag tillhör nu och för evigt."

*

Heibergs resa till utlandet liknade icke den dömde brottslingens. Så gott som överallt mottogs han som den celebre mannen. I Kiel önskade studenterna bringa honom en offentlig hyllning, men hindrades av den ängslige rektor magnificus. Efter att en tid ha uppehållit sig i Hamburg, fortsatte Heiberg till Holland och Belgien. Befriad från processer och förföljelse, andas han lätt och njuter av reslivets behag. Han besöker Hollands alla märkligare städer och dröjer i Antwerpen och Bryssel. I slutet av maj inträffar han i Paris.

Där blir han emellertid bedragen i sin förväntan. Han konstaterar, att man ingenstädes kan inrätta sitt privata liv behagligare, men att icke ett spår märkes av den politiska frihetsandan. Bonaparte är en despot, som blott vill ha frihet för egen del. Oppositionen är nertystad och pressen bunden.

I Paris gör Heiberg bekantskap med en del framstående författare och inbjudes till soaréer i älskvärda familjer, tack vare de fransmän, som i Köpenhamn varit mottagna i hans eget hem. Det var icke lätt för honom att finna en lämplig anställning. Men han arbetar ivrigt därpå i syfte att sedan taga sin hustru och son till sig. Innerst inne hyste han emellertid hoppet att förr eller senare få återvända till sitt land. Att själv begära detta kunde dock icke falla honom in. Hans fiender skulle naturligtvis triumfera, om de en gång finge se honom förödmjuka sig så djupt. Men den triumfen ämnade han aldrig i livet bereda dem. Vad som var hans rätt ämnade han ej tiggasom en *nåd*.

Ungefär så skrev Heiberg i ett brev till hemmet, kort innan han mottog Thomasines "lettre remarquable".

Om ljungelden slagit ner framför hans fötter och blottat jordens innandöme, kunde han, den själsstarke mannen ej blivit våldsammare skakad, än han blev genom att läsa detta brev och erfara, att hans hustru önskade skilsmässa. Hela natten grät han som ett barn över den nya olycka, som nu hotade honom.

Hans känslor för Thomasine blossade upp med ny, ungdomlig styrka, och i sitt svarsbrev ordar han på det mest passionerade sätt om

(Forts. sid. 930.)

VERKLIGHETSBLICKER UR HUSMODERNS VÄRLD

TRE DAGAR TILLSAMMANS MED EN ELEKTRISK SPIS

KLOCKAN HALV SJU PÅ MORGONEN drickes te. Teet beredes genom att i en hög och tämligen smal lerkanna — en vanlig tillbringare eller dylikt kan också användas — som till 2/3 fylls med kallt vatten, placeras en doppvärmare, och sedan låtas det snart kokande vattnet sippra igenom en struken tesked torra teblad, lagda i en tesil, denna i sin ordning placerad över en stor tekopp. Det kan hända, att den angenäma stunden vid tebrickan blir ännu tidigare, och att den under vackra sommarmorgnar försiggår på balkongen utanför sovrummet, då utgörande en lämpligt uppiggande introduktion för en ibland nog så lång arbetsdag. Och det kan också hända, att det någon mycket tidig morgon blir kaffe i stället; då mellan doppvärmarens skänklor inpassas en liten tät perforerad aluminiumdosa, fylld med finmalet kaffe, varefter doppvärmaren ställs i en kaffepanna — helst av lergods eller porslin — en övertäckt tillbringare eller annat lämpligt kärl.

Sedan sovrummet städats — en gång i veckan dammsugas sängkläder, gardiner och stoppade möbler — ägnas en stund åt sömnap, m. a. o. strumpstoppning och möjliga brevskrivning, varefter det blir tid att begiva sig till köket för att tillreda frukosten. — Först dock en blick på elektricitetsmätaren! Den visar 3.152 Kilowattimmar, vilket nog noteras i minnet. — Först blir att sätta på gröten. Till det f. n. mycket lilla hushållet beräknas ett rågat 1/2-litersmått ångpreparerade havregryn och 1 1/2 liter vatten samt i struken tesked salt. Blandningen, som legat över natten i ett porslinsfat, slås i grötkokaren, varefter denna placeras på kokplattan, vilken genast ställs på full ström. När efter en stund — 15—20 min. — vattnet i underkastrullen är i full kokning, vrides strömbrytaren två slag, d. v. s. på 1/4 strömstyrka. Gröten får nu sakta koka med en och annan omröring 3/4—1 tim. Under tiden sättes kaffekokaren (visserligen en "perculator", men ej en elektrisk sådan) på den andra plattan, och bredvid denna kommer ett emaljerat litermått med vatten för kokning av de fyra äggen. En kastrull kan givetvis användas, blott den ej är så vid, att den upptar så stor plats av plattan, att kaffekokaren ej får tillräcklig del av värmen; här är nämligen meningen att så att säga slå två flugor i en smäll, genom att samtidigt använda en platta för två ändamål.

När gröt, ägg och kaffe äro färdiga, rostas brödet på en av plattorna; som nu dessa båda en längre stund stått på 1/4 strömstyrka, ställs den ena en kort stund på full strömstyrka, och på samma gång läggas brödsnivorna på den med ett papper avgränsad plattan. Snart nog äro de ätta, ibland flera brödsnivorna vackert gyllenbruna, och nu är det bara att slå sig ned vid det i matvrån vid det utbyggda fönstret dukade frukostbordet. Men innan värdinnan får sätta sig, måste hon först ställa på de ännu heta kokplattorna tvänne kastruller med vatten, avsett för diskningen. Strömmen är visserligen avstängd, men plattorna bibehålla ännu så mycken värme, som behövs för att få vattnet tillräckligt varmt för de ej över sig feta frukostdiskarna.

När frukosten är expedierad, sker avdukning, avborstning av duken och —dukning av middagsbordet. Detta kan ju låta konstigt, men det är mycket skönt att ha denna lilla detalj undanstökad, när en gång middagens tillagning dock kräver sin allt efter omständigheterna korta eller långa tid. Till skydd mot damm, eventuella flugbesök o. dyl., övertäckes det dukade bordet med en enkam för ändamålet förfärdigad tät duk, åstadkommen av ett par kasserade lenonggardiner, vilka hopsyttills till ett stort avlångt stycke, som därefter färgats orangegult med Nadekväl och sedan runt omkring försett med en smal valenciennespets.

Det överblivna av gröten lägges i en smord form av elfasta porslin eller helst i en dito av glas — lyckligtvis finnas dessa senare härliga kärl numera av svensk tillverkning — det är meningen att gröten följande morgon skall gratineras.

På den av plattorna, som kännes mest varm, ställes innan dukningen börjar en syltkittel, som är mer än halvfylld av urkärnade plommon, skivade äpplen och socker, allsammans bör under natten ha stått nedvarvat i kitteln. Strömmen sättes på full styrka, och då och då omröres till botten i grytan. När kokningspunkten är uppnådd vrides strömbrytaren på 1/4 ström, varefter marmeladens kokning sker under sakta tempo men med flitigare omröring. Nu kan det hända, att kokningen alldeles avstannar — detta på grund att syltgrytan givetvis ej är täckt — och

då blir det att åter släppa på full ström, som efter en stund nedknäpps till 1/4 eller ännu säkrare 1/2 strömstyrka. Marmeladens kokning tar i allmänhet 3 timmar i anspråk, ibland kortare och ibland längre tid, beroende på huru mycket socker man kostar på och huru stor vattenmängd, som frukten innehåller.

Samtidigt som marmeladen kokar, brynes på andra plattan fyrkantiga stycken av 1 kilo tunn kalvbringa; när köttet är brynt täckes det med grupper av några hela morötter, tomater och purjolökar. Kryddor, salt och helt litet vatten påhålles, och när kastrullen kommit i full kokning, nedsättes den i den elektriska koklådan. Vägghkontakten isättes, och sedan sköter sig kalvgulaschen själv, där den hela tiden står vid sjundningsstadiet, d. v. s. 90 gr. C. Efter köttet kommer så potatisens tur att koka upp på plattan; sedan denna kokat i 5 min. nedsättes också den i koklådan. Till sist kokas risgryn i tredje koklådskastrullen; dessa äro ämnade för morgondagens fiskpudding av rester sedan gårdagens kokta kolja.

När koklådan äntligen är fylld, är tiden inne att hålla upp den som gammalt guld skimrande marmeladen. Och när sedan alla spår av matlagning etc. äro avlägsnade, kommer till slut turen till annat, t. ex. att stoppa duktyg och "odla sin själ", vilket sker i behaglig omväxling, endast avbruten för testunden vid tvätiden. — Att ortagårdsmästaren-hönsuppfödaren-gemålen en stund efter tedrickningen kom med en förolyckad ungtupp och troskyldigt bad att få denne "brunstekt i mycket smör och fylld med mycket persilja" till dagens middag, nämnes endast som ett belysande exempel på annars snälla, kloka och själv mycket arbetsamma mäns sätt att förstå att köks- och hushållningsgöromål även de kräva sitt mått av tid och arbete. — Tevattnet till förmiddagsteet kokas vanligen i en vattenkastrull med väggkontakt.

När klockan närmar sig 4, tages väggkontakten till koklådan ur, ty skulle strömmen, hur svag denna än är, (100 volt) hela tiden vara påspänd, är fara att maten skulle förvandlas till mos i stället för rediga köttbitar och grönsaker liggande i en klar sås. Risgrönen upphållas enär de äro tillräckligt kokta för sitt ändamål.

Klockan 1/2 6 serveras middagen, då resp. kött- och potatiskastruller få ett hastigt uppkok på var sin platta. Efter köttet äpple- och päronkompott — när är det väl annat denna ljuvliga höst? — som kokts i förlag för några gånger. — Kom så eftermiddagen med ett utsökt kaffe, kokt i en elektrisk kaffemaskin, placerad i vardagsrummet, och så var det slut med förplägnadsbekymren för den dagen. Supén består nämligen i regel ej av annat än ett par äpplen och plommon. Diskningen — hushållsstyrelsens avsigtsida — ombesörjdes av ett par hjälpsamma händer. Samma händer fyrdelade också 10 liter av den grönaste och suraste fallfrukten, vilken tillsammans med 3 lit. vatten fick sakta och

utan omröring koka på en platta tills äppelbitarna föllo sönder, varefter allsammans hälldes i en silduk för att självrinna under natten. Av den ettersura saften skulle sedan bliva ett ljus och friskt äppelgelé.

Nästa dag började likt den föregående: tedrickning klockan strax efter 6, strumpstoppning, litet läsning etc. — Till frukosten gratinerades gröten, som föregående dag lagts i den elfasta formen. Hela ytan beströs tämligen rikligt med socker och kanel vartill kommer några små flockar här och var av växtmargarin (eller smör); varefter formen sättes mitt i den elektriska ugnen, och strömbrytaren sättes på full ström. Medan gröten står inne tillvispas en pannkaka för att utnyttja ugnsvärmen, ty ugnen med sina 1.300 watt (full ström) och jämförelsevis långa uppvärmning är nämligen det dyrbaraste momentet av den elektriska matlagningen. Efter omkr. 20 minuter börjar gröten fräsa och efter ytterligare 15—20 min. är den färdig. Genast den uttages, införes i ugnen långpannan för värmning, fett lägges och pannkakssmeten ihålles. Pannan bör under hela gräddningen stå mitt i ugnen på ett par av nabbarna. I allmänhet gräddas en ordinär tjock pannkaka på 1/2 tim.; under sista kvarten sättes strömmen på 1/4 styrka. — Kaffe och ägg kokades som vanligt på samma platta.

Under denna dags förmiddag färdigkokades äppelgeléet, bereddades sockerlag till kompott av plommon och ättiksockerlag för plommon. Sex helliters plommonkompott steriliserades sedan sockerlagen hunnit kallna, och 5 liter plommon pickades med gaffel, lades i en kruk och överhålles med den kryddade sockerlagen varefter krukorna väl övertäcktes för att stå till nästa dag.

Ugnen sattes på full ström i timme innan fiskpuddingen skulle in; detta därför att hinna grädda ett par plåtar med scones. När sedan fiskpuddingen sattes in, infördes samtidigt en annan form med smördoppade stöbröds- och sockerrullade och kanel- och sockerfyllda äpplen, vilka skulle bliva andra rätten. Äppelformen placerades på underhyllan, så den för övrigt minimala faran för att äpplena skulle taga smak av fiskpuddingen förhindrades.

Nästa dag var matlagningen lättvindig, och ingen konservering förekom annat än färdigkokningen av salladspommonen. Däremot ströks gängkläder, briccedukar o. d. under 4 timmar, givetvis med elektriskt strykjärn.

När på tredje dagens afton elektricitetsmätaren avlästes visade den 3.171 kilowattimmar på låga taxan å 10 öre, och 1 1/2 kwt. på den höga taxan å 25 öre. (September-april räknas den höga taxan efter solens nedgång.) Slutsumman blev således för tre dagar 2 kr. 37 1/2 öre, vilken summa ej kan anses stor, när samtidigt med den ordinarie matlagningen, även konservering och strykning pågick. — Men så drar ju den flitigt använda koklådan endast för 1 öre ström i timmen vid låg taxa. — Behaget att slippa uppdelning av spisen tre gånger om dagen, eldens underhåll och sot på kastrullerna är något, som ej behöver utförligare lovsjungas; detta allt förstår varje husmor ändå.

IDA HÖGSTEDT.

*

IDUNS KÖKSALMANACK.

SÖNDAG. Frukost: Kokt omelett omgiven av tärningar av rökt sidfläsk, sammanfrästa med bröd-tärningar; smör, bröd, skivade tomater, kaffe, wienkrans. — **Middag:** Vegetarisk selleripuré med ostkrutonger; stekt tjäder, brynt potatis, grönsallad, äppelknyten med vispad grädde.

MÅNDAG. Frukost: Knaperstekta stångryttare med nykokt potatis och rödbetor; smör, kaffe. **Middag:** Strömmingsflundror med halfvarm potatissallad; enkel fruktpudding med enkel vaniljsås (på 1 ägg och avredt med potatismjölk).

TISDAG. Frukost: Kokt salt sill med skirat smör och i hackat hårdkokt ägg, bröd, kaffe. **Middag:** Blodpudding med stekta äppleskivor; varm citronsoppa med skorpor.

ONSDAG. Frukost: Uppstek blodpudding med lingon; smör, bröd, kaffe. **Middag:** Gammaldags pastej på tjäder med risgryn; päron och äppelkompott med mjölk.

(Forts. sid. 930.)

RONNY JOHANSSONS

BREDVID VAR RÖDA STUGA LIG-
ger ett gammalt vitt stenhuss, som kallas
'slottet'. Det har låga, smårutade fönster
med alnsdjupa fönstersmygar och låga
svala rum. Det har lysande granna blom-
mönster av blå lobelia och röd geranium
mot väggarnas vita rappning. En fasad
av soligt vitt och brinnande färger — en syd-
ländsk fläck mera hemma i en tyrolerby
än i vår nordiskt bleka skärgårdsnatur! Här
bor Ronny Johansson — på långbesök hos
far och syskon, och vilar, vilar en hel lång
sommars. Hon synes inte vid något av öns
tre magnetiska centra: ångbåtsbryggan, so-
cietetshuset, familjestranden. Hon går sin
egen björkstig ner till havet eller njuter
svalkan och friden där inne i »slottet», i de
svala vita rummen. I sin rundringade vita
ländlerklänning är hon en figur stigen livsle-
vande ut ur en Moritz v. Schwind-tavla.

Medan hon lugnt och självfallet poserar
mot en sollyst gardin för kameran, berättar
hon litet om sig själv. Vi, hennes egna
landsmän och landskvinnor, veta mindre
om henne tror jag, än man vet om henne
på kontinenten. Atminstone möter mig of-
tare Ronny Johansson-studier i ord och bild
i de nyaste böcker om modern danskonst,
som vår utländska bokhandel bjuder oss,*
än i vår svenska press. Hon är en av de

* Som i det mycket läsvärda och sevärda arbe-
tet av Frank Thiess: *Der Tanz als Kunstwerk*,
(Delphin Verlag München).

SOMMARIDE PÅ UTÖ

representativa. För 3 eller 4 år sedan var det Einar Nermans effektfulla affisch i ljusgrönt och vitt, som först lärde oss stockholmare Ronny Johanssons konstnärsnamn. Hennes första uppträdande var en framgång av det slag, som bara befästes av nya besök. Men hon kommer hit allt för sällan. För henne som för andra av våra bästa danskonstnärinnor har Stockholm bara blivit en station på vägen till eller från London, Wien, München eller Paris.

Jag, liksom svensk publik i allmänhet, visste rätt litet om början, hur hon blev den distingerade och världskända konstnärspersonlighet hon är. »Berätta!» ber jag. — »Jag har ju alltid känt glädjen och lusten att dansa, så långt jag minns. Under min skoltid bodde vi i Riga, och jag gick i en skola där dans hörde till skolämnena. Min lärare berömde mig, men jag tänkte inte då på att ta upp dansen på allvar. Jag var redan fullvuxen och gammal, hade suttit tre år vid kontorspulpet i Stockholm, när lusten blev obetvinglig. Det, som gav mig stöten till ett beslut var en rysk danserska, som jag såg och beundrade oerhört. Hon var inte bara ett tekniskt täpsetsfenomen, hon var en nyskapande konstnär. Jag började som elev hos Kröller, den store tyske balettmästaren. Han har den gamla balettens tradition och den moderna dansens idéer. Det är han, som iscensatt »Joseph-legende», som nu har en så

Kamerabilder av Goodwin.

oerhörd framgång i Tyskland med Tilla Durieux som Potifars hustru. Kröller är alltjämt min rådgivare och vän.

I Tyskland och Österrike är intresset för danskonsten stort, verkligt och allvarligt. Man söker sig fram på nya vägar till nya mål. Man vill en förenkling av uttrycksmedlen, en fördjupning i innehållet. Man vill en danskonst, som är sig själv nog. Man vill erövra publiken för dansen som konst, för den rytmiska rörelsens konst, utan att ta till de lättfattliga hjälpmedlen kostymlyx och dramatiskt agerande och förbluffande teknik som bara självändamål. Det finns i Tyskland just nu ett par unga danskonstnärinnor — jag skulle vilja få dem till Stockholm: deras dans skulle illustrera vad jag menar. Mary Wigmann är den ena. Hennes stil är strängt expressionistisk — inga tillfälligheter och oväsentligheter. Endast och allenast genom kroppens rytmik försinnligar hon ett konstnärligt motiv. Hon vägrar att vara »attractive». Hon trotsar publikens invanda smak för det anslående. Hon trotsar och vinner. Hon uppträder i kostymer, som varken äro praktfulla eller raffinerade. De äro enkla, oansenliga, ibland rent av banala. Hennes teknik är suverän, och hennes konstnärspersonlighet är så stark, att hon kan undvara alla de tricks, som annars tvinga publiken till applåder. Hennes cykel »Die sieben Tänze des Lebens» är ett konstnärligt rent gestaltande av de stora enkla, tidlösa, allmänmänskliga känslolokalen lidande, längtan, dödsångest, befrielse.

En helt annan typ, också den av stort intresse, är Valeriska Gert. Hon är »Grotesktänzerin». Hon dansar karrikerade typer ur ett modernt storstadsgalleri: clownen, parforceryttarinnan, varietéspanjorskan, kokotten. Men hennes stilkänsla är så säker att hon håller sig inom dansens gräns, hon gör inte levande illustrationer bara eller mimiska konststycken till musik.

Det är ju frestelsen, som ligger så nära till hands för oss danserskor: att göra dansandra dramatik, därför att publiken alltid lättare följer med då. Systrarna Wiesen- thal t. ex. utföra långa danspantomimer i historiska kostymer, och publiken får hela sidor text till livs, som skall förklara innehållet. Kostymraseriet är en annan frestelse: kostymer av kända konstnärer, kostymer, som talas om för sina dyrbarheter, kostymer, som slå ihjäl danserskans personlighet, så vitt den i första rummet skall uttryckas i rytmisk rörelse.

»Ni har varit borta från Sverige ett helt år eller mera — när blir nästa uppträdande här?» »Jag har haft ett helt år av tourné: Wien och München och Berlin, och Tjecko-Slovakien. Och vet ni det sista var det roligaste därför att miljön var så överraskande: små kråkvinkelstäder där hönsen spatterade i flockar på gatorna. Men där jag fann en så kultiverad och sympatisk publik som i någon metropol. Jag har oftast och helst haft egna dansaftnar, då vet ju både jag och publiken vad vi vänta av varann. Jag har haft engagemang på »konstnärlig» varieté i Berlin, där har jag erfart vad det vill säga att uppträda omedelbart efter en bicykelhumorist, som kom publiken att vråla och skrika av förtjusning. Nu bereder jag en ny tourné i höst — mitt närmaste arbete blir nya kostymer i samråd med »dockkonstnärinnan» Lotte Pritzel i München. Med de nya danserna och de nya kostymerna kommer jag till Stockholm i början av det nya året.»

IDA B. GOODVIN.

(Forts. fr. sid. 927.)

TORSDAG. Frukost: Sillfärs med nykokt potatis, smör, bröd, kaffe. — *Middag:* Brun fågelpuré med frikadeller av kalvfärs; fattiga riddare med äpplesoppa.

FREDAG. Frukost: Stekt fläsk med stekta äppleskivor och potatis; smör, bröd, kaffe. *Middag:* Kokt kolja med citronsås (imiterad holländaise) och potatis; choklad i kopp med nygräddade scones.

LÖRDAG. Frukost: Fisk- och makaronilåda med äggstanning (rester sedan föregående dags middag); smör, bröd, kaffe. *Middag:* Kål- och köttfärs- pud- ding, potatis; päron- och äpplesoppa färgad med röd saft.

RECEPT.

Kokt omelette med skink- och brödtärningar (för 6 pers.) — 2 msk. smör (50 gr.), 2 dcl. mjöl, $\frac{1}{4}$ tsk. salt, $\frac{1}{4}$ tsk. socker, 4 ägg. — *Till garnetyr:* omkr. $1\frac{1}{2}$ hekto rökt sidfläsk, 5—6 skivor vitt bröd.

Smör och mjöl sammanfräas, mjölken påspädes småningom, och redningen får under vispning koka tills den är blank och släpper kastrullen. Den får avsvälta något, varefter äggulorna en i sänder nedröas, och kryddorna tillsätts. Sist iblandas de till hårt skum slagna vitorna. Smeten hälls i en väl smord och brödbeströdd form, som ej får fyllas mer än till drygt hälften. Formen förses med lock eller överbindes med smort smörpapper och får koka i vattenbad på spisen eller i ugn drygt $\frac{1}{2}$ tim. Uppstjälpes på fat och garneras med sammanfrästa tärningar av rökt fläsk och bröd.

Enkel fruktpudding (för 6 pers.). — $\frac{1}{2}$ lit. äpplen, $\frac{1}{2}$ lit. päron, $\frac{1}{2}$ lit. plummon (eller vilka frukter som finnas till hands), 1 dcl. socker, 2 ägg, $\frac{2}{4}$ dcl. stött bröd, 3—4 dcl. gräddmjölk.

Den skalade och urkärnade frukten kokas med sockret och helt litet vatten till ett tämligen fast mos. Äggen vispas med gräddmjölken; stöbrödet iläggas och får svälla en stund. När fruktmosten är fullständigt kallt, nedröres helt lätt brödblandningen däri, varefter massan fylls i en smord och brödbeströdd form eller stekpanna och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 1 tim. Uppstjälpes och serveras varm eller ljum med enkel vaniljsås eller grädde.

Varm citronsoppa (för 6 pers.). 1 msk. smör, 1 msk. vetemjöl, 1 msk. potatismjöl, knappt 2 lit. vatten, 3—4 msk. socker, skalet av $\frac{1}{2}$ och saften av 1 citron; i *soppaskålen:* 1 äggula, 1 dcl. grädde. — Smör och mjöl sorterna fräas, varefter $\frac{1}{2}$ liter kallt vatten småningom påspädes. När blandningen är jämn och fått ett gott uppkök, påspädes så mycket kokande vatten att det blir lagom soppmängd. Citronsaft och rivet citronskalet tillsätts tillika med sockret och soppan får sakta koka några min., varefter den under kraftig vispning hälls i soppaskålen över den med grädden vispade äggulan.

Gammaldags pastej på fågelrester (för omkr. 6 pers.). *Deg:* 150 gr. smör (hälften växtmargarin kan tagas), 150 gr. kall, kokt rivet potatis, 150 gr. mjöl. — *Fyllning:* 4—5 hekto befria rester av fågel (här tjäder), 1 msk. kapris el. 10 syltlökar, salt, peppar, 2—3 dcl. överbliven utspädd steksås eller buljong, risröt kokad av $1\frac{1}{2}$ dcl. risgryn, $\frac{3}{4}$ lit. mjölk, $\frac{1}{2}$ lit. vatten och därefter blandad med salt och 1 ägg. — *Ingredienserna* för smördegen arbetas raskt tillsammans på bakkbordet; degen kavlas och vikes ett par gånger och får vila $\frac{1}{2}$ tim. En lämplig form beklädes med $\frac{3}{8}$ av degen, som sedan täckes med ett smort papper. Ärtor eller bönor ifyllas, och formen insättes i ugnen så länge att degen halvgräddas, varefter ärtorna och papperet borttagas. Formen fylls nu varvtals med den kalla risröten, förut blandad med det vispade ägget, samt tunna skivor av rester från tjädern; hackad kapris och kryddor strös här och var, och sås påhälls. Återstoden av degen utkavlas till ett lock, som lägges över fyllningen och fast sammantrycks vid kanterna. Pastegen gräddas i god ugnsvärme omkr. 1 tim. eller tills degen vid prov kännes mör.

Fågelpuré (för 6 pers.). Rester av tjädern, skrof, ben o. d., 2 morötter, 1 palsternacka, 1 bit selleri, 1 purjo, 1 rödlök, vatten, 2 msk. smör, 3—4 msk. mjöl, peppar, salt, (2 msk. vin). — Tjäderskrovet m. m. styckas sönder och brynes tillika med rötterna eller i hälften av smör. Omkr. $2\frac{1}{2}$ lit. vatten påspädes, salt och några hela vitpepparkorn tillsätts, och soppan får sakta koka under lock 2— $2\frac{1}{2}$ tim. Köttet på benen fränskäres och males fint, varefter det tillika med en del av rotsakerna passerar. Smör och mjöl fräas, det passerade jämte den silade buljongen påspädes, och soppan får koka några min. Krydda efter smak, och om så önskas tillsättes 1—2 msk. madeira. — Enklare beredes soppan genom att utesluta passeringen; då ökas i stället smör- och mjölmängden med 1 msk. av vardera slaget.

Kamma Rahbek och Thomasine Gyllembourg.

(Forts. fr. sid. 926.)

sin kärlek. Han tillstår ärligt sina fel, sin stränghet och sitt dåliga humör under deras samliv, och han bönfäller henne om att icke taga ett steg, som skulle bli så ödesdigert för såväl honom som henne själv och deras son. Han försäkrar, att hon blott står under inflytande av ett tillfälligt sinnesrus. Han vill ögonblickligen sända en böneskrift till Fredrik VI om att bli benådad och få återvända till Danmark, han vill »kasta sig i stofet för hans tron, tillstå synder, som han ej begått, tigga om nåd, ja, även om så behövs begära nåd hos Chr. Colbjørnsen" o. s. v. Han påstår, att Thomasine aldrig haft någon som i grund och botten älskat henne så som han, hennes make. Då han sagt henne motsatsen, hade han menat, att han ingen »romankärlek" hyste för henne, en sådan kärlek som hon väntat att finna i sitt äktenskap. »Tro ej förföraren", fortsätter han, »om ett par år skall han lämna dig för en annan; han är uppfödd i lasternas och förförelsens skola — hovet". Vid allt vad heligt är i himmel och på jord besvär han hustrun att frångå sin begäran om skilsmässa, och för att så mycket skyndsammare få hennes svar vill han resa till Hamburg och invänta det.

Thomasines häpnad vid mottagandet av Heibergs skrivelse var omätlig. Detta var ju ett brev från en älskare; här klingade en ny ton, en sådan som hon aldrig förr förnummit från sin make. Med bitterhet i sinnet läste hon dessa utjutelser, som, om de kommit tidigare skulle gjort hennes fagrade ungdomsår mindre mörka och tröstlösa. Hon betvivlade, att tonen var äkta, och antog, att den blott var ett uttryck för mannens kränkta stolthet. Alltså lämnade Heibergs brev henne fullständigt oberörd. Hon endast föresatte sig så mycket kraftigare att kosta vad det ville, så skulle hon kämpa för sin kärlek och sitt livs senfunna lycka.

Den långa, exalterade brevväxling, som föredes mellan Heiberg och hustrun, under det han alltfort uppehöll sig i Hamburg, resulterade i att han till sist lovade henne den åtrådda skilsmässan. »Alltså i Guds namn! Din frihet har du åter. Gud låte dig bli lycklig, och jag skall bli mindre olycklig." Han betingar sig blott, att hon skall ansöka om skilsmässan, icke han, och att hon skall avsäga sig all rätt till sonen. Honom vill Heiberg själv uppföra.

I detta syfte ingav han åtskilliga böneskrifter till regeringen. En av dessa gick ut på att domen över honom måtte ändras därefter, att han som statsfånge på livstid tillättes återvända till Köpenhamn för att i fängelset undervisa sin son. Till allt är han beredd för att gossen icke skall komma i närheten av Gyllembourg, »denne skurk, denne lömske förförare, denne orm", vars namn han icke ville besmitta sina läppar med att nämna.

Heibergs hatfulla känslor mot Gyllembourg — som ju äro fullt begripliga — voro icke grundade enbart på jalusi utan på hans övertygelse att denne stod i förbindelse med Colbjørnsen. Upphetsad av bitterhet och förtvivlan, som Heiberg var, trodde han, att Colbjørnsen hållit Gyllembourg som spion i hans hus och att denne, på samma gång som han under vänskapens mask bespejat hans ord och handlingar, begagnat tillfället att förföra hans hustru.

Medan ännu Heibergs nådeansökan var oavgjord, inlämnade Thomasine makarnas gemensamma ansökan om skilsmässa. De voro ense om motiveringen för denna: »uförbigelighet af gemytter", och i sin tillit till hustrun hade Heiberg givit henne fullmakt att, sedan avskrif-

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSSBERGSGATAN 39.

Björkboms Maltextrakt

är ett utmärkt kraftnäringsmedel för barn, sjuka och konvalescenter.

Maltextrakt med kalk har särskilt visat sig lämpligt som botemedel mot eng. sjukdom.

Maltextrakt med järn eller järn och kina är ett utmärkt medel vid blodbrist och allmänna svaghetstillstånd, då järn erfordras.

Obs! Detta järnmedel är ej stoppande och ej skadligt för tänderna och dessutom välsmakande och hållbart. Fås på alla apotek.

Björkboms Maltextraktfabrik är flyttad till apoteket "LEJONET" i Malmö.

Mot mal, kakerlackor, vägghyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrotningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:80 och 1:50 i alla färg- och kemikaliefaffärer samt hos ensamimportörerna

AKTIEBOLAGET EUG. WINGÅRD, Malmö.

GUMMANS Tvättpulver

-de ä' ändå de bästa.

Chesebrough's Vaseline

OCH DESS PREPARATER SÅSOM COLD-CREM, PARFYMERAD VASELINE, KAMFER VASELINE-CREM, ISKAMFER och MÅNGA ANDRA.

Gör huden fin och mjuk

Bemärk Klöverblad-Varum.

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT

A B PHARMACIA, STOCKHOLM
Apotekant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

ten skett på stämplat papper, teckna hans namn på dokumentet. Men nu begick Thomasine en oförsvarlighet, vars konsekvenser hon i ivern ej överblickade. Hon begagnade sig av den spetsfundighet, som förhållandet till Gyllembourg uppövat henne i, och skrev inlagan med en helt annan, juridiskt fintlig motivering. Den drivande orsaken till handlingen var fruktan att Heibergs begäran om nåd skulle bifallas — kompetenta personer hade uttalat sig i den riktningen — och skilsmässansöskan avslås.

Den 4 dec. 1801 beviljades skilsmässan och avslogs Heibergs ansökan om att få återvända till fäderneslandet för att uppfostra sin son. Efter några dagar ingav Heiberg till kronprinsen en ny, likalydande ansökan. Nu förrättades Thomasines och Gyllembourgs vigsel i så stor hast, att Ruhedal icke ens var färdigt att mottaga den unga frun, varför hon måste dröja ännu någon vecka i sin fars hus.

Omedelbart efter bröllopet meddelade Thomasine sin förre make, att hennes nya äktenskap var ett fullbordat faktum. Heiberg borde nämligen veta, att även om han komme hem, det nu var för sent att söka hindra eller uppskjuta denna sak.

Den 15 jan. 1802 avslogs Heibergs sist inlämnade nådeansökan. Med anledning härav sände honom fru Gyllembourg en slags kondoleanskrivelse. Denna uppfattades av Heiberg som ett bittert hån av henne, som nu uppnått allt vad hon önskade, under det han själv fått avslag på avslag och det t. o. m. genom hennes medverkan. Han råkade nu i fullkomligt raseri och sände sin förre hustru ett brev, där orden voro utpekulerade med all den ondskefulla konst, som hans förpinade hjärna maktade åstadkomma. Det är första gången han gentemot henne kastar alla hänsyn å sido. Också i brev till Buntzen och sonen ger han sin förbittring luft. Och då Gyllembourg tog till pennan, huvudsakligen i anledning av Heibergs hotelse att offentliggöra alla sina och hustruns brev rörande skilsmässorsaken, sände Heiberg honom en utmaning till duell på pistol i Hamburg, en utmaning som Gyllembourg ej antog.

I Köpenhamn fruktade man allvarligt för både Heibergs förstånd och hans liv. Lyckligtvis skedde ingen olycka, och efter flera månaders vistelse i Hamburg återvände han till Paris.

Ett familjedrama sådant som detta, uppdelat i flera akter och lika sensationellt i alla, kunde givetvis icke med den bästa vilja i världen undanhållas offentligheten. "Thomasine Heibergs äktenskapsskandal" gjorde ett våldsamt intryck. Ännu långt fram i tiden kunde gamla människor på gravens brädd råka i extas, då de påminde sig den oerhörda spänning, i vilken detta drama på sin tid försett sinnena. Intet togs ifrån, men åtskilligt lades till. Många olika rykten cirkulerade i staden. Ett visste berätta, att Heiberg hemligen och förklädd anlät till Köpenhamn för att ställa hustrun och Gyllembourg till ansvar för deras handlingar. Det påstods också, att de stått i intimt förhållande till varandra redan innan Heiberg lämnat landet; något som i alla händelse icke varit fallet. Såväl i hovets kretsar som längst ner på samhällsskalan diskuterades det oerhörda, det avhandlades i brev man och man emellan, det berördes redan då i litteraturen, och i senare tid har konsumerats icke så litet trycksvärta på att förklara skandalens innersta och verkliga motiv.

Så gott som allas sympatier voro på den förnärmade och landsförviste mannens sida. Och det dröjde länge, innan fru Gyllembourg slapp ur den offentliga meningens skärseld.

Tänk på Blomsterfonden!

Watzins & Watzins

Svavelhårvatten & Svavelpomada

förlänar en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intygas.
Stockholm den 6 Dec. 1920.

Sibbe Matmborg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.
Kungl. Hovleverantör.

Gyllenhammars

UNDERBARA

HAVRE-MUST

Utomordentligt efter sjukdom och utmattning.
För åldringar, vuxna och barn.

Den kända hemkonsulenten THORA HOLM säger efter avprovningen av de olika margarinmärkena följande:

— — — av vilka särskilt

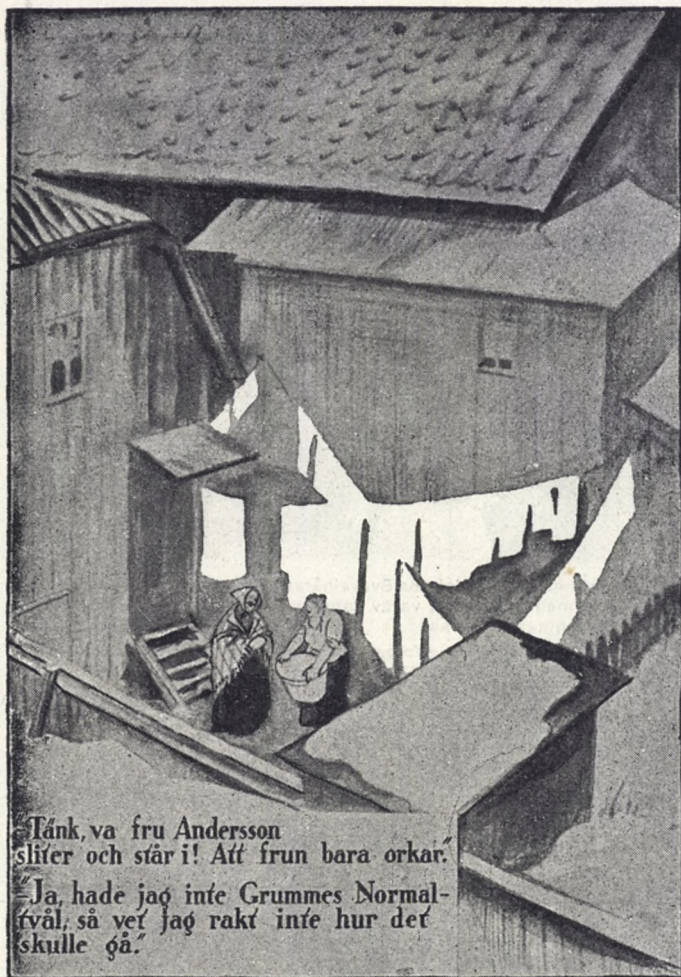
SVEA VÄXT

margarin framträtt såsom mäst lika natursmöret.

Då Ni vill ha något riktigt gott, skaffa Er då en påse

THULE

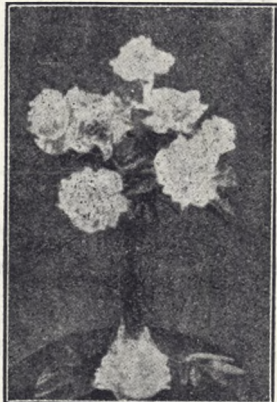
Dessert- & Likörpraliner.

Tänk, va fru Andersson
sliter och står i! Att frun bara orkar.

Ja, hade jag inte Grummes Normal-
tvål, så vet jag rakt inte hur det
skulle gå.

Blomsterlökar-m. m.

KINESISKA SILKES-PIONER.
Dessa trädgårdens förnämsta
prydnadsväxter äro bäst att nu
plantera för ernående av ett
rikt blomsterflor nästkomman-
de sommar. Pioner ge stora,
härliga, silkeaktiga blommor i
sällsynta färger och dofter. En
gång planterade stå de för var-
je år på nytt i blom. Finnas
i en mängd färger och nyan-
GARANTI: Ej grobara plantor eller lökar ersättas med nya gratis.
Odlingsanvisning medföljer varje order. Ill. priskurant gratis.
All exp. sker så vitt möjligt omg. och uttages likvid genom post-
förskott. Uppgiv postadress. Obs! Min adress är endast:

WIDNERTZ' FRÖHANDEL, Hälsingborg 3.

ser från vit, creme, rosa, röd
till djup purpur. Pris pr 1 st.
1: 65, 5 st., en av varje färg,
7: 80, 10 st. 15 kr., 15 st. 22
kr. Blommorna äro i likhet
med ovanst. ill.

HÖST-PHLOX. är en praktfull
gruppväxt genom sin rikedom
på färger och blommor. Fin-
nes i färger, vit, röd, rosa, rosa
med rött samt lila. Pris pr
1 st. 1 kr., 5 st., en av varje
färg, 4: 50.

HYACINTER. Jättelökar för
inomhusodling. Färger: mörk
rosa, mörkblå, gul, vit, violett
och mörkröd. 1 st. 60 öre, 10
st. 5: 50. Mindre lökar för
trädgården i färger: röd, rosa,
vit, blå och gul, 30 öre pr st.,
10 st. 2: 50.

TULPANER. Enkla, bäst för
kruka, i färger: vit, rosa, kar-
mosinröd, orange och guldgul,
25 öre pr st., 10 st. 2: 25.
Dubbla samt Darwintulpaner,
bäst för trädgården, samma fär-
ger och priser.

NÄRCISSER. Påskliljor 25 öre
pr st., 10 st. 2: 25. Pingst-
liljor 20 öre pr st., 10 st. 1: 75.
CROCUS, för kruka och träd-
gård, vit, blå och gul, 10 st.
75 öre, 100 st. 6: 50.

Det inträffade väl knappast förr, än då man
anade — ty visshet fick man ju först efter
hennes död — att hon var författare till de
noveller, som under ett par decennier voro hela
det bildade Köpenhamns älsklingslektyr.

Hem och fädernesland hade för alltid slutit
sina dörrar för P. A. Heiberg. Mången man
skulle dukat under för mindre hårda påfrest-
ningar. Men sedan den starka själsspänningen
väl var över, hjälpte honom hans kraftnatur
att på nytt upptaga livskampen.

På återresan från Hamburg till Paris uppe-
höll han sig i flera tyska städer, och han be-
sökte Goethe och Schiller samt åtskilliga andra
berömda män.

Det blev honom nu nödvändigt att skynd-
samt skaffa sig en oberoende ställning, eme-
dan han ville ensam bekosta sin sons upp-
fostran.

Thomasine hade under ångest väntat, att
Heiberg skulle skicka gossen till sin bror, rek-
torn i Odense, eller rentav medtaga honom till
Paris. Men här bragte Heiberg ett offer och
följde en tankegång värdig en frihetsman.
"En far", skrev han i ett brev, "har icke rätt
att beröva sitt fädernesland en medborgare el-
ler att beröva en son hans fädernesland".

Han bestämde, att Johan Ludvig skulle
stanna i Danmark, tills han blivit student, och
då resa till Paris. Sedan han vistats där några
år, finge han själv avgöra om han ville bli
fransk medborgare eller icke.

Heiberg lyckades i Paris komma i förbin-
delse med personer, som stodo regeringen nära
och i jan. 1803 erhöi han anställning som
translator på utrikesdepartementets byrå mot
ett årligt gage av 3,000 francs. Han vann minist-
terns, furst Talleyrands förtroende, avancerade
så småningom till byråchef och åtföljde
Talleyrand på dennes diplomatiska resor.
Stundom reste Heiberg i Napoleons följe; var
med vid furstekongresser och fredsun-
derhandlingar, såg blodiga slaktningar på nära håll och
var efter slaget vid Waterloo som Talleyrands
sekreterare närvarande vid fredstraktatens un-
derskrivande 1815.

Heibergs tillvaro blev således, tack vare
hans eminenta kunskaper, skicklighet, rik och
intressant. Men innerst inne var han en brun-
ten man.

(Forts.)

Kvällar på parkett.

DET ÄR HÖGDRAMATISKT PÅ OPERAN
de aftnar den ryske barytonisten *George Baklanoff*
sjunger. Hans Mefistofeles i "Faust" är ingen van-
lig teater-Belzebub, utan en karaktäristisk gestalt,
vars mystisk-demoniska makt får fullgiltiga uttryck
såväl i den klangsköna sången som i spelet, vilket
stundom höjer sig till monumental verkan. Bak-
lanoffs Mefisto kan tjäna som illustration till san-
ningen av Tegnér's ord att "det onda är odödligt
liksom det goda." Ty han förbildligar det ondas
princip med en storhetens intensitet, som låter ana
ondskans samband med världsordningen.

Så kan en betydande konstnär förläna en i sig
själv ganska ordinär skapelse, djup, glans och bredd.
Gounods avgrundsfurste har nämligen deklinerat åts-
killigt under årtiondena, liksom hela operan har
bleknat i sömmarna. Marschkören är ett av de få
nummer som ännu hålla färgen.

Baklanoffs *Scarpia* utgör en annan ej mindre
konstnärligt gestaltad variant av det ondas väsen.
Men här har det gällt att av figurens alltför grovt
betonade grymhet skapa en framställning, som ej
överskrider gränsen för det tillbörliga, ej låter det
mänskliga undanskymmas av det bestialiska. Den
ryske sångaren har i *Scarpia* en uppgift, vari röst
och temperament förenas till storstilad konst, så att
man glömmar själva rollens karaktär av grov teat-
tereffekt.

Blancheteaterns tyska nyhet "Rena sanningen",
måste avföras från repertoaren efter andra före-
ställningen, medan Södra teaterns nya folklustspel
"Ann-Sofis giftermål", belgiskt original av Frantz
Fonson och Ferdinand Wicheler, roligt bearbetat av
Algot Sandberg, på premiären vann en avgjord fram-
gång. Det är ett harmöst skämt i svensk småstads-
miljö med komiska heminteriorer och lagom in-
vecklad handling; den nödvändiga kärlekshistorien

**A-B FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.**

Flyglar, Pianon, Orglar fr. landets
förnämsta fabriker. Försäljningsma-
gasin: Stockholm: Drottningg. 23,
Göteborg: Arkaden, Malmö: Öster-
gatan 28, Norrköping: Drottningg.
16, Gävle: N:a Kungsgat. 25.

SINGER
Hemmets Symaskin

SY SJÄLVI
FRU HIORTS MÖNSTERTONING
Kan hjälpa Edér ett 16 de bästa modellerna.
Prövnnummer skickes gratis
om ni skriver till
FRU HIORTS
MÖNSTERTONINGS FÖRLAG
MALMÖ

Caroline Halvorsen!
HAANDBOG I VÄVNING

Innehåller 43 illustrationer av
vävstolar och 254 vävmönster.
Pris inbunden kr. 8,50. Detta är
den största och utförligaste hand-
bok i vävning, som finnes utgiven
i Skandinavien, och har varmt
förordats av sådana auktoriteter
som "Handarbetets Vänner" och
"Johanna Brunssons Vävskola".
Att tillgå i alla boklädor eller
direkt från "Svenska Bokhandels-
centralen A.-B., Stockholm", vil-
ken firma innehar ensamförsälj-
ningen för Sverige.

Billig o. bra äro **VIKING-**
Sveriges Urmak-
kars A.-B:s äkta **Väckarur**

Förnicklat fodral
med mässingsbot-
ten. Stort mäs-
singsverk. Kraftig
väckning. Säljas
under garanti av
alla
Urmakare.

DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
HVETEMJÖLET
ÄR

KRISTALL-PÄTTE

Begär alltid
MAIZENA
Öfverträfflig
såser,
bakning,
maizenagröt
etc.

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

**VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL**
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

OMEGA

Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

NORMANS

INKOKNINGSSAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNERSGATAN 23 ODENGATAN 41

Colman's

SAVORA

Färdigberedd senap.
Fin arom,
mild och behaglig.

Englands finaste senap.

Repr.: GUST. F. BRATT & Co., Göteborg

BESTÄLL EDRA
MÖBLER VID

Nya Möbelverk-
stads A.-B. i Falun

Rikstelefon 1196

Den ständigt ökade omsättningen är bästa rekommendationen. Infordra offerter och kostnadsförslag. Vid 1919—1920 års svenska Mässor erhöles odelat erkännande för stilrent och gediget utförande

EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO

är det bästa på hela dan!

får efter några smärre hinder ett tillfredsställande förlopp, och var och en blir lycklig i sin himmel enligt det beprövade folkklustspelets allttjämt gällande recept.

Utförandet hade också den rätta takten och det rätta humöret. Sigurd Walléns Filipstadshandlande behövde bara visa sig för att väcka salongens glädje, och hans frodiga fruga i Stina Bergs skepnad gick i den burleska stil, som har goda traditioner på Södra teatern. Ann-Sofie, den hurtiga och intagande Filipstadstösen, som sköter sina två tillbedjare med all önskvärd ackuratess, återgavs av Brita Öberg, en täck ingénue, som förstod att vara ung på scenen utan choser. Ernst Fastbom och Eugen Nilson, den förre som en bornerad Filipstadfabrikör, den senare, som hans litet fåraktiga men i grunden hederlige son visade sin komiska talangs bästa sidor. Gustaf Hjorth slutligen skötte sig korrekt i den dubbla rollen av älskare och kontorist.

MIN REPERTOAR.

Albert Ranft har i dagarna riktat vår teaterhistoriska litteratur med en bok, som här ovanstående titel. Den innehåller en personlighetsfärgad vidräkning med dem, som gång efter annan anfällt den vittfamnande och energiske teaterchefen för hans enligt deras mening ibland demoraliserande pjäsval. Och för att stärka sina argument låter han sin plaidoyer åtföljas av en fullständig förteckning över repertoaren på samtliga sina Stockholmsteatrar under loppet av 30 år.

Går man opartiskt igenom den långa listan, som omfattar många hundra alster från högklassisk dramatik och hela skalan nedåt samt operor, operetter och sångspel från det klassiska tondramat och ned till revyernas dagsländealster, måste man ge Albert Ranft rätt i att hans repertoar ej skattat åt någon viss smakriktning utan att han följt tidens rörelser och tidens krav i avseende på den sceniska diktens företeelser och att det är mänskligt, om han i sin strävan att följa med stundom begått missgrepp vid repertoarvalet.

Den intresseväckande broschyren är ett karaktäristikum för sin författare; den vimlar av kraftiga utfall mot angriparne, utfall som oftast äro träffande, men som ej dess mindre torde uppkalla till motsägelser från det andra lägret.

Det kvarstår i varje fall att den 30-åriga Ranftska teaterverksamheten i Stockholm är så omfattande och har så många berömvärda sidor, att felgreppen väga lätt inför en oväldig granskning.

ARIEL.

Att ta upp Dödsdansen på teatern vid Birgerjarlgatan var säkert ett missgrepp av direktör Hedberg. Det makabra stycket har så nyligen spelats i Stockholm, att det är föga utsikt att det nu kommer att gå. Trots skådespelarnas goda prestationer. Herr Tore Svennberg gjorde kaptenens roll så utmejslat och nyanserat, att det mänskliga kom fram mitt i karaktärens feghet och falskhet. Fru Schilcknecht spelade Alice och betonade särskilt det teatraliska och råa hos f. d. aktrisen. För hatet hade hon de sannaste tonfallen. Herr Gösta Hillberg i Kurts roll gjorde intryck med vissa tonfall av resignation. Publikens ovanligt fåtalig för en premiär.

Folkteatern har haft succés med ett danskt lustspel "Hemslavinnor". Stycket bjuder på en lycklig förening av sunt förnuft och gott humör, och publiken har hjärtligt roligt åt en rad dräpliga typer. Folkteaterns personal — med Agda Helin, Dagmar Ebbesen m. fl. i spetsen — förstår också att ge dem en frodig utformning.

Lucia.

Av MATILDE SERAO.

Översättning av Ernst Lundquist.

(Forts.)

DE HADE NU KOMMIT TILL SINA platser mitt framför borden. Damerna satte sig i två länstolar, herrarna förblevo stående, Andrea bredvid Lucia, Alberto bredvid Caterina. Lucia hade låtit sitt släp falla, och det låg nu på golvet som en lätt sky av tyg och spetsar. Hennes ena lilla fot med den vita, silverbroderade skinnskon stack fram under kjolen. Hon viftade med solfjädern, ty hon var mycket varm. Andrea lutade sig oupphörligt ner för att säga något till henne; hon såg upp och talade sakta med honom, och man såg hennes tänder mellan de halvöppna läpparna. Alberto var redan uttråkad. Han kunde ju icke få sitta, och han förutsåg, att han skulle få stå där länge. Caterina var li-

F Pauli's

OVICULA

(ägg)-tvål

mild
behaglig
uppfriskande

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad

endast
5 kr.
per ask

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & Co.

Det är ett faktum

att

NESTLÉ'S BARNMJÖL

genom sina framstående egenskaper haft en obestridlig framgång. Sedan 50 år tillbaka användes det i alla länder såsom ett ypperligt näringsmedel för småbarn, konvalescenter och magsjuka.

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

Av SANGALLA the

rekommendera vi
våra kända märken

"PEKOE SOUCHONG"
"IMPERIAL"
"ORDINARY"

i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

Ingen fruktmat är mer givande

vare sig ensam eller i sammansättningar än
JAMAICA-BANANER.

Recept fås gratis hos

THE BANANA COMPANY A.-B., Norrlandsg. 16, Stockholm

VOLTA

Elektriska
VARMVATTENSBEREDARE

i storl. om 7,5, 15 o. 30 liter.
Utomordentligt ändamåls-
enliga o. bekväma. Lämpliga
att installera i varje hus-
håll, där elektricitet finnes
tillgängligt. Låg effektför-
brukning. Ringa drifkostn.

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
STOCKHOLM

BREV TILL EN VÄN.

(Forts. fr. sid. 919.)

Svalorna på kabeln i dag, som liknade nottecken på sina linjer. Bara några takter, men kanske dock ett ledmotiv, fullt av skönhet och mystik.

Kunde jag bara tyda dess chiffer och spela vidare på uppslaget i all stillhet. Men sedan jag i går såg de båda i grandungen, är mitt gamla ärrade invalidhjärta oroligt som i de första, allraförsta svalornas tid och känns som ville det driva mig över bord igen.

Ty det var hon livs levande.

Och i dag sutto hennes svalor där.

Betyder det döden? Min död?

Kanske döden är rätta vägen att bli ung igen?

Tyd mig chiffern, om du kan!

tet tankfull; hon hade blivit invald i juryn för kvinnlig handslöjd. Det föreföll henne vara en ytterst allvarlig och ansvarsfull uppgift att vara juryledamot; vad hade man för anspråk på henne? Och tänk, om hon icke kunde motsvara dem?

"Vem är den ovanligt långa, litet flintskalige herrn med de långa svarta mustascher, som kommer nu? Vem är det, signor Andrea?"

"Det är Santamarias deputerade."

"Åh, herre Gud, han är längre än ni. Det trodde jag nästan var omöjligt. Han måste vara landsman till Gulliver. Ämnar han tala?"

"Det tror jag inte."

"Vad det är ledsamt, att inte ni vill tala, Lieti. Om jag vore er hustru, skulle jag bringa er till det."

Caterina ryckte till.

"Jag har inte tänkt på att säga det till honom", mumlade hon tankspridd; hon tänkte fortfarande på fruntimmersjuryns sammanträde.

"Är här för varmt för dig, käre Alberto? Hur känner du dig? Vill du låna min solfjäder?"

"Nej tack, kära Lucia. Jag är inte för varm. Jag önskar bara, att jag kunde få sitta."

"Lieti, var snäll och skaffa Alberto en stol. Han blir så snart trött. Och då kan jag inte heller sitta."

Andrea såg sig omkring, letade och ansträngde sig, tills han slutligen lyckades finna en plats åt Alberto i den andra stolsraden mellan två gamla damer, bakom Caterina. Alberto kilade in sig mellan deras kjolar helt förnöjd.

"Har du det bra nu?"

"Alldeles utmärkt, käraste Lucia."

"Vill du ha en pastilj?"

"Nej, inte än. Tänk inte på mig. Prata du och roa dig, Lucia."

"Min stackars Alberto", sade Lucia så sakta att endast Andrea hörde det, han är mitt ständiga bekymmer. Jag skulle vilja offra mitt blod, för att han skulle bli friskare."

"Ni är god", sade Andrea.

Under tiden kom det alltjämt mera folk. De strömmade in överallt och fyllde salen helt och hållet, från fönsternischerna ända upp på trappstegen, som ledde upp till estraden. I ett hörn stod en grupp unga herrar och samtalade högröstat; en av dem gjorde anteckningar i en annotationsbok, en annan gäspade, en tredje gjorde telegrafiska tecken till kommitténs sekreterare. De hade med sig en ung dam klädd i en enkel sorgdräkt, med ett blekt, sjukligt ansikte under den svarta hattens brätte.

"Det är referenterna", sade Andrea till Lucia; korrespondenter till *Opinione*, *Diritto*, *Liberta*, *Popolo Romano*, *Fanfulla* för Rom och till *Pungolo* och *Piccolo* för Napoli."

"Är fruntimret också journalist?"

WITT'S ORD

OM LILLE OLLES RESA

5. JIM OCH JAG.

Det är roligt på ångbåt. Vi är på Mädelhavet och jag är bassens med Jim. För Jim är skoputsaren och det kan bli aferer. Men Viking finns inte på Mädelhavet så det är dumt. Jag har två burkar som jag fått av farbror Lars efter kontraktet. Men dem skall sparas.

Och jag sade Jim jag skall spela dig och jag svertade mig och stelled mig bredvid Jim och en herre som jemt drack vyski sa hjälp, hjälp han er fördubblad svartingen.

Alla kom och såg men bara mamma kende igän mig. Hur ska detta gå av sa hon. Det går lett nog sa jag för det är inte Viking utan bara vanliga smörja.

Sen badade jag men en herre sa en sån vacker liten gåse, såna jupa ögon. Det var därför att jag blunda när jag bada.

Axepteras sa farbror Lars.

Vikingkrämen är utomordentligt lättputsad; den klibbar ej utan ger hastigt en glatt smetfri glans. Den avlagrar ingen hårdnande, läderföroreande beläggning, utan utbreder sig ytterst tunt, varigenom lädrets struktur och utseende som nytt bevaras.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket "Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet.

Burkar å 25, 40 o. 75 öre

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co, Göteborg

VARJE GRAMMOPHONÄGARE bör rekvidrera vår stora skivkatalog för 1921 över Grammofonskivor. Sändes mot 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya Parlophon-Ekophonskivorna.

Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik, Brilljanta inspelningar. Dagens nyaste melodi finnes alltid hos oss.

Grammofon-Apparater i stort urval till nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto.

A.-B. Nordiska Musikaffären,
Avd. 20, Göteborg.
Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83.
STOCKHOLM.

Leo-Piller

äro framställda i samråd med framstående specialister i mag- och tarmsjukdomar. Användes av läkare samt på sjukhus och kan tryggt rekommenderas som

ett utmärkt avföringsmedel

Fås å alla apotek.
Tillverkas av
A.-B. LEO, Helsingborg.

Regina

Förnämsta märke för
vantar och
strumpor.

Finnes i varje
välsorterad manu-
faktur, tricot- och
kortvaruaaffär.

Fina, eleganta, ömtåliga
tyger och spetsar
borde tvättas med

LUX

(FRÅN SUNLIGHTFABRIKERNÄ)

ASTRA-MALTOS
anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättsmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för späda barn och digivande mödrar samt klens personer i alla åldrar. Pris 1/1 burk 3.25, 1/2 burk 2.—

Fås å apotek, sjukvårdsaffärer m. m. Bruksanvisning medföljer.

PETRIS
ångpreparerade
havregryn och havremjöl
Naturläkekonstens yppersta hjälpmedel.
Läckra och hälsosamma.

HUDCRÉMEN
Antifinol

är ett beprövat och erkänt medel för borttagande av finnar, pormaskar och rynkor. Vid daglig användning erhålles en mjuk hud, en charmant hy samt vita och smidiga händer. Försäljes av apotek, parfym- och kemikalieaffärer samt direkt från oss.
Pris 2:50 kr. pr tub.

Fräkenpomadan SOLEIL
erkänd tillförlitlig att på kortaste tid borttaga även de mest mörka och fula fräknar. Exp. mot 2:50 kr. pr tub.
2 tuber portofritt endast från oss.
A.-B. ANTIFINOLFABRIKEN
GÖTEBORG

"Jag tror det, men jag vet inte, vad hon heter."

"Jag avundas henne, om hon är intelligent. Hon har åtminstone en ärelystnad att arbeta för."

"Åh, var ni glad åt att endast vara kvinna."

"Äran är någonting skönt."

"Men kärleken är ännu skönare", invände han i allvarlig ton.

"Kärleken?"

Caterina hörde ingenting. Hon satt och tänkte på, att hon visst hade låtit sitt juvelskrin stå öppet hemma. Det var omöjligt att bära nycklar på sig i dessa moderna dräkter. Och fastän hon litade på sitt tjänstefolk i Centurano, kunde hon ändå inte låta bli att känna sig litet orolig.

"Kommer du händelsevis ihåg, Lucia, om jag låste igen juvelskrinet?"

"Nej, kära du, det kommer jag inte ihåg. Men vad gör det, om du också har låtit det stå öppet?"

"Kommer ni ihåg det, signor Sanna?"

"Jo, ni låste igen det och lade nycklarna under pendylen."

"Tack, tack; nu lättade ni mig från ett viktigt bekymmer."

"Nu går jag och hälsar på ministern", sade Andrea till damerna.

"Kommer ni inte tillbaka?"

"Jag är här, mitt emot er. Caterina, du får inte gäspa, kom ihåg, att du är hustru till kommitténs vice ordförande."

Hon smålog litet och nickade åt honom. Lucia reste sig för att se sig omkring i den fullpackade salen. En tredubbel rad av damer, där bakom en skara svarta frackar, mot vilka de ljusa fruntimmerstoaletterna utgjorde ett glatt avbrott; det var en böljande trängsel i denna kungliga, rikt förgyllda sal.

"Vad det är varmt, Caterina!" utbrast Lucia, som redan var berusad av hela detta skådespel.

Plötsligt hördes utifrån stora trappan ett dämpat bifallssorl. Hela salen kom i rörelse och vände sig mot dörren, genom vilken konseljpresidenten inträdde, stödd på sin vän, representanter för Caserta. Han haltade litet, ty han hade under kriget blivit sårad i benet; och han gick litet böjd. Han hade ett energiskt huvud, gråsprängt, men tjockt hår, som växte långt ner i den fyrkantiga pannan, ett kraftfullt huvud, som påminde om en trogen hunds, med stolta, ärliga ögon utspärrade näsborrar och starkt utvecklade käkar. De grå mustascherns hängde ner över en godmodig, nästan barnslig mun, som av Napoleon-pipskägget fick ett allvarligt, tänkande uttryck. Han hälsade, inom sig mycket förtjust över de applåder, varmed han mottogs, och njöt med välbehag en av de få fröjder, som hans officiella liv beredde honom. Han steg upp på estraden och satte sig på den mellersta stolen, sedan han med en bugning besvarat de nya applådsalvorna.

"Han är en tapper man: han har varit med i alla bataljerna; han tillhör en familj av hjältar", sade Lucia till Caterina.

Därefter följde den symfoni av hosta och harklingar, som alltid föregår varje förhandling. Till höger om ministern satt Soras deputerade, en pigg, vithårig gubbe med en krans av vitt skägg under hakan och med en något osäker blick; en framstående finansman.

(Forts.)

Fröken Halldis Stabell

har nu återkommit till Stockholm och upptagit sina kurser i kroppskultur. Fröken Stabell har under sommaren studerat d:r Steiners rytmiska rörelsekonst och "eurytmi" vid högskolan i Dornach, och hennes program har nu ytterligare utvidgats med den nämnda "eurytmin".

På enträgen begäran har fröken Stabell även beslutat utbilda lärarinnor. Hennes adress är Odeng. 74. Tel. Riks. 23 18.

Aktiebolaget

Stora Essingens Ångtvätt

Första klass Tvätt- & Strykinrättning

H. M. Konungens Hovleverantör

TELEFONER:

Leverantör till:

Riks Stockholm n:r 16 42

H. K. H. Hertigen av Nerike

Riks Stora Essingen n:r 12

H. K. H. Hertigen av Södermanl.

St.-Tel. Stora Essingen n:r 12

Hushållstvätt - Herrtvätt - Gardintvätt

utföres förstklassigt o. under ansvar att endast i:ma tvättmedel användas.

Ni behöver varken vara rädd för blåst eller kyla, Ni undviker sprickor och ojämnheter, om Ni använder

CRÈME SIMON

Dess sammansättning bevarar huden fräsch, fin och glänsande.

PUDER OCH TVÅL

J. SIMON & Co, Paris

PELLERINS

PÅ BRÖDET TAG
SÅ FÅR DU APITIT SOM JAG.

AB PELLERINS MARGARINFABRIK
GÖTEBORG.

DEN 3 OKTOBER!

DANTON

Historiskt filmskådespel i 6 akter.

Officin: Wörner-Film, Berlin.

Regi: Dimitri Buchowetzki.

I huvudrollerna: Emil Jannings, Werner Krauss, Eduard von Winterstein, Hilde Wörner.

Danton är en av de största tyska historiska filmer som framställts, en överlägsen skildring från franska revolutionen, iscensatt med beundransvärd regi och med ett högt kultiverat individuellt spel.

PREMIÄR
DEN 3 OKTOBER!

Oatine

OATINE är behagligt i bruket, vällyktande och oundgängligt i barnkammaren. Begär uttryckligen *Vit creme grönt lock* och tillbakavisa alla efterrapningar. Tub eller burk, vanlig storlek, och stor burk (5 gånger så mycket).

OATINE SNOW är en snövit, fin creme, som vid lätt ingnidning ögonblickligen intränger i huden, som blir klar, sammetsmjuk och vacker. Vanlig storlek i burk och stor burk (tredubbel innehåll).

THE OATINE COMPANI's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel Köpenhamn.

Bonden Pavo sade till sin hustru:

Gack i handelsboden strax Amanda, men låt icke expediten blanda samman åt dig någon dålig vara utan kärvt förklara:

"Jag måste ha *Cloettas*, det är visst, ja, den jag köpte av er sist den vill jag åter ha, ty den var mycket bra".

GULD-CACAO
och
CHOKLAD

Cloettas

tillverkningar äro oundgängliga för hushållet och omtyckta av alla husmödrar. Till salu i originalförpackningar överallt.

I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

Den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

AV ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad

Pris Kronor 10.—

NYHET: Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning och bakning.

Öfva HÖRA

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörsel förmåga. Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lomhörda i kyrka och teater. För efterrapningar varnas.

Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj: Ankedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige: MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Vellje gatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

(Forts.)

N:r 84. Finnes något tillförlitligt ofarligt medel att bli solbränd? Har föregående sommar försökt med att gnida in ansikte, hals och armar med fett eller saltvatten och därefter legat i solen om förmiddagarna. Men resultatet av alla ansträngningar (och allt obehag) har endast bli-

vit: Blek och fräknig. — Har nu medelst fräkenpomada lyckats bli av med fräknarna något så när och undrar vad jag skall göra för att bli jämnt och vackert solbränd — och inte fräknig. Innerligt tacksam för tillförlitligt medel är Anna-Lisa, 18 år.

Se föregående svar, samt för fräknar sv. på fr. 27 i n:r 11 och 43 i n:r 19.

N:r 85. Vore tacksam för ett råd. Som jag i sommar kom-

mer att vistas i Stockholm några dagar hade jag tänkt passa på tillfället och underkasta mig en ansiktsbehandling, dels för rynkor under ögonen samt en nålfin rynka gående från näsroten till munvinkeln, dels för lindrig frost i näsa och kinder men är tveksam vilken behandling jag bör välja, som är mest effektiv och varaktig: massage medels elektricitet, s. k. Marionellimetod eller medels handmassage. Samt mot frostens elektr. eller violetta strålar. Som jag endast är 35

Var och en som är mån om sin framtid och vill lära sig något måste öka sina kunskaper. Alla ha ej tillfälle att bevista skolor, varken inkomsten eller tiden räcka till därför, men det finns ett annat lika bra och mycket billigare sätt att öka sitt vetande och utbilda sig till fackman i sitt yrke, nämligen att taga undervisning pr korrespondens. Detta sätt att "gå i skola" är nu allmänt känt och värderat, och de, som ej försökt detsamma, böra skaffa sig kännedom om undervisningen.

Vi hänvisa till annons från Norens Korrespondensinstitut, Malmö, i dagens n.r.

är, är det kanske icke omöjligt att få bukt med det onda. Har själv försökt massera ansiktet lätt nedifrån och uppåt och använt olika slags crèmer, dock utan något resultat. Befarar att jag genom eventuellt oriktig massage blott förvärrar det onda. Har därför tänkt att möjligen kunna lära de rätta handgreppen genom att en tid undergå behandling å något av instituten i Stockholm. Uppnås genom en dylik behandling ett varaktigt resultat eller blir det blott ovaraktigt.

Maud.

Genom att undergå en tids ansiktsbehandling i något av de bättre instituten för skönhetsvård i Stockholm lär ni er handgreppen vid ansiktsmassagen, så att ni sedan själv kan fortsätta därmed. Ty vill man uppnå något slags resultat är det nödvändigt att vara ihärdig och dagligen utföra massagen. Ångbad för ansiktet bör man blott ha ytterst sällan men däremot varje afton tvätta det med varmt vatten före massagen. — Ångående frost i händer och ansikte är nog elektrisk ljusbehandling det bästa och just mest effektivt på sommaren då de angripna delarna ej ständigt äro utsatta för kyla.

N:r 86. Är 17 år gammal och har sedan två år tillbaka rökt starka tobaksvaror, som förorsakat mig mörka ringar kring ögonen. Hur kan jag lättast bli av med dem? frågar

Blekingsbo 1921.

Genom att lägga bort att röka. N:r 87. Jag är en husmor, som får vara med om alla sysslor, disk, tvätt o. d., varvid mina händer bli mycket förstörda. Jag lider av det, ty jag vill ej se ut "som en köksa" om händerna, särskilt för min mans skull, som är mycket svag för vackra händer. Snälla Skönhetsdoktorn, giv mig anvisning på något hudmedel, som är verksamt för att bibehålla händerna i gott skick trots arbetet. Fru Myra.

När ni tvättar händerna, så gör det alltid grundligt och torka dem väl, ty ingenting är menligare än att hastigt tvätta dem och sedan blott torka dem till hälften. Efter varje tvättning bör ni gnida in dem med den salva, som står i sv. på fr. 77 eller också med det enkla medlet sprit, glycerin och rosenvatten, vilken blandning fås färdig på apoteket. — Var även noga med skötseln av era naglar, ty välvårdade naglar göra ofantligt mycket till handens utseende.

N:r 88. Finns något medel mot röda ögonlock? Har frågat ögonläkare och blivit ordinerad borsyrelösning, men det har ej hjälpt. "Svaga ögon."

För svaga ögon är ju borsyrelösning ett beprövat medel. Men om själva huden på ögonlocken är röd, så kan ni försöka med onslag av het mjölk. Doppa renad vadd i så het mjölk ni kan tåla och lägg över ögonlocken, täck med vaxtaft och bind städigt om och låt sitta över natten eller en del därav.

Fru Skönhetsdoktorn.

Enskinnns

MÄRD-COLLIER'S

FRÅN KR. 40.—

RÄVAR

ALLA SLAG TILL OLIKA PRISER

PÄLS-KAPPOR

KANIN

KR. 235.—

Modenyheten

KORTA PÄLSAR

I NUTRIA, PERSIAN, MULLVAD, KATTSKINN, BIBRETTE M. M.

P Ä L S - (NK) AVD. 2 TR.

Putsa icke näsan

men väl metaller och fönsterrutor med Lagermans "HÄXAN".

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY, MALMÖ.

Tapetkompaniet

levererar Eder

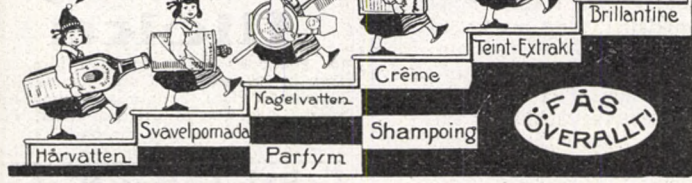

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

Börja och sluta dan med

La Mascotte

Kungsfors

HUSHÅLLSKÄRL

alla slag, av koppar, bleck och aluminium. Prydliga, praktiska, prisbilliga. Finnas i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsfors Bleckkärlsfabrik,
Drottningg. 20. Kungsfors. Stockholm.

FRÅGOR OCH SVAR.

I vilken ordning skall en värdinna vid en middag skåla med sina gäster; skall hon skåla först med den herre, som för henne till bordet, samt sedan med de kvinnliga gästerna och därefter med de manliga.

Hur tacka för senast efter en middagsbjudning?

- 1) genom personlig visit;
- 2) genom att sända visitkort.

I första fallet: måste både herrn och frun gå på visit? I händelse vederbörande inte är hemma: hur många visitkort avlämnas?

I det andra fallet: hur många visitkort skall man sända? Bör och kan man skriva något på dem?

Var god upplys om det finnes någon litteratur, som utförligare belyser dylika spörsmål.

Ung husmor.

I allmänhet skålar värdinnan — dock först gemensamt sedan mannen hälsat samtliga gäster välkomna till bords — först med den dam som mannen fört till bordet och sedan övriga damer. Men ingenting hindrar att ej värdinnan sedan hon druckit med värdens båda damer skålar med de herrar som sitta å ömse sidor om henne.

2) Inom 10 dagar, dock ej förrän 4-5 dagar förlutit sedan middagen avsläpper en dam visit för att tacka för middagen. Är hon gift, och mannen även deltagit i middagsbjudningen, medtages hans visitkort och lägges helt oförmärkt på något bord i salongen.

3) Om man av någon anledning ej kan personligt tacka för en middag, sänder man både sitt eget och manns visitkort, ofta då ett kort med "Herr och Fru N. N." samt ett kort med endast manns namn. På det gemensamma kortet skrives då t. ex. under namnen: "Tacka för den angenäma festen". Eller också skickas 2 av manns visitkort och ett av fruns; ty en dam tänkes ju ej göra en visit hos herrn i huset utan hos hans fru!

4) Litteratur i konvansfrågor finnes nog i bokhandeln om ni hör er för; bland dylika arbeten märkas "Takt och ton" och "Umgängskonst — Levnadskonst" — om nu dylika ting kunna läras genom böcker.

Kan någon av Iduns ärade läsare giva mig ett råd hur jag skall förfara med en gummikappa av sidan som under vintern stuttit och blivit hård så att den om möjligt skall kunna användas igen.

A. B.
Svar: Ni kan nog ej påräkna att själv kunna göra något åt kappan för att få den mjuk. Vänd eder till en impregneringsanstalt eller en kemisk tvättningsanstalt eller förfråga eder om hjälp.

Kan någon av Iduns läsare giva ett gott råd; huru borttaga färskva klärbärsfläckar å ny vit voileblus? Efter tvättningen försöktes med citron men utan resultat. Tacksam för svar är

Mångårig prenumerant.

Svar: När ni först efter tvättningen försökte taga bort fläcken med citron var det inte underligt att fläcken ej försvann! Ni skulle nämligen allra först tagit citronen eller citronsyrans och först därefter tvättat blusen.

Försök nu att skaffa av det fläckvatten som brukar finnas på alla apotek, och blanda litet därav med hett vatten (hälften mot hälften) samt gnid och tvätta fläcken i lösningen till den försvinner. Skölj därefter i flera vatten.

Ung flicka undrar vad fördringar ställes för att vinna inträde vid Uppsala Fackskola. Har endast folkskolebildning. Utbildas man till skollärarinna.

"Sign. 21 år"
Svar: Ja. Dessutom anordnas husmoderskurser, vari ingår även

I KÖKET OCH PÅ MATBORDET ÄR **Arboga ALFA-KO** HUSMÖDRARNAS **A OCH O**

Glöm ej vid landsflyttningen medtaga några paket av **SVENSKA MEDICINALVÄXTFÖRENINGENS** torkade blåbär, lingon, spenat, dill, sopprötter m. m.

Högsta kvalitet. Billiga, hållbara, lätta att förvara och enkla att använda. Bären ge utmärkta soppor. Lingonen ge dessutom en god sylt. Sopprötterna ge med obetydlig fettinnehåll en välsmakande buljong. Utförlig beskrivning medföljer varje kartong. Finnas i varje välsorterad speceriaffär.

OBS! Förekomma i minut endast i våra kartonger.

Napoleons dagorder löd: "Soldater, Edra fötter!"

hållas i utmärkt kondition, vilket bidrager till hälsa och välbefinnande, om Ni använder Tiz Fotkur. Effektivt vid alla slags fotåkommor, såsom liktornar, fotsvett, valkar, ledknölar, kylskador, nagelträng, ömhet, svullna fötter, hälkramp o. d.

En kartong Tiz Fotkur, med Tiz-lösning, kr. 2:50. Två fraktfritt. Adamssons Hålfotsinlägg 4:75. Uppgiv skonummer. Ny rikt illustrerad priskurant jämte Adamssons receptbok för hemmet gratis o. franco från **ADAMSSONS SJUKVÅRDSAFFÄR**, Centralpalatset, Stockholm. Obs! Särskild butik för damer!

Aluminium kokkäril äro bäst och billigast i längden.

Rosta ej, flisa sig ej som emalj, äro ej hälsofarliga och behöva ej dyr årlig förtänning som kopparkäril, prydliga, spara bränsle, lätta att hålla rena.

Köpas bäst hos Specialaffären Aluminium Kompaniet, Anker & C:o. Mästern Samuelsgatan 9 (mitt emot Röda Kvarns utgång), Stockholm. Rikst. 15 25. Till landsorten fraktfritt pr efterkrav. Sthlmstel. 23 142.

Rydbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

DENNA DAG 1921
2
OKT.

är betydelsefull

för var och en som insänder nedanstående kupong. Det innebär att man i dag har tagit vara på ett tillfälle, som är nyttigt och kanske avgörande för ens framtid. Genom studier vid Noréns Korrespondensinstitut, Malmö, kan man utbildas sig till specialist. För en specialist öppna sig alltid stora möjligheter, ty han är alltid efterfrågad och högt betald. Se hur enkelt det går till att studera hos oss genom att begära våra kostnadsfria försökslektioner. Det är nästan lika lätt som att ifylla och insända nedanstående kupong.

Noréns Korrespondensinstitut, Skolgatan 11, MALMÖ.
sänd gratis och utan förbindelse Edert illustr. prospekt och gratis prov- undervisning i det ämne jag här nedan understrukit.

Handelsskolan:	Tekn. yrkesskolan:	Lantbruksinstitutet:
Skönskrivning	Aritmetik, Algebra	Förberedande ämnen
Snabbkränning (aritmetik)	Räknestickan o. dess anv.	Jordens skötsel och vård
Stenografi (nya systemet)	Maskinritning	Gödsel- o. kalklära
Svenska språket	Geometrisk ritn.	Dikningslära
Rättskrivn. och skiljet.-lära	Byggnadsritn.	Lantbrukssekonomi
Svensk handelskorrespondens	Konstruktionsl. för murare	Växtodlingslära
Tysk d:o, Engelsk d:o	D:o för timmermän	Trädgårdssköt. Fältmätning och avvägning
Snabbkurs i engelska	Geometri, Trigonometri	Lantbruksbokförling
Dubbel it. bokf. D:o för aktiebolag (amer.)	Mekanik, Värme-lära	Mejerilära
Kommunikationsskap	Ångpannor och ångmaskiner	Hästar, nötkreatur, svin
Sveriges grundlag	Hantverksbokför.	Djurens anatomi
Svensk lagkunsk.		Raslära, Avelslära
		Sjukdomslära och djurvård

Namn: Adr.: Idun 25

SPRINGMADRASSER

A.-B. SKANDINAVISKA SÄNGRESÄRFABRIKEN KARLSTAD. RIKSTELEFON: 344.

Nutidens populäraste Resarmadrass. Ytterst billig. Begär vår senaste prislista. Obs! Stor prisnedsättning.

A.-B. Skandinaviska Sängresärfabriken
Tel. 344. Karlstad. Tel. 344.

SPIECKERS SANOKAPSLAR

alstra nerv- och muskelkraft. Undanröja kraftnedsättning, trötthet, sömnlöshet, överansträngning, blodbrist och svaghetstillstånd, ojämförligt snabbare än något annat medel. Intyg från kända svenska personer på begäran gratis och franko. Askar om 20 kapslar (tillräckligt för 20 dagars bruk) å alla apotek och kemikalieaffärer till pris kr. 4:25 eller exp. portofritt från under tecknade.

Stor kur (10 askar) kr. 38:50.
Liten kur (5 askar) kr. 20:—.

Generalagenter för Skandinavien:

Harald Westerberg & Co.,
Göteborg.

IDOL GISLAVED

Alltid lika fraîche och ungdomlig — Ja, crème amoreuse o Idols övriga skönhetsmedel ha en förunderlig verkan. Även direkt från fabriken.

Blusskyddare

hellylle alla färger, 7:— pr. st. Yllelamstrumpor, engelska, 2:50, 2:75 pr par. D:o med handsyddä sömmar, vida upptill, 3:50, 4:50, 5:— Exp. mot postförskott.

Malmö Trikåmagasin
Cecilia Ahlström.
Amiralsgatan 17. - Malmö.

BÄSTA MEDEL FÖR LÖDNING I HEMMET

ÄR **CITO**

Finnes i varje järnhandel.

Använd alltid **FLORODOL-TVÅL**

Erkänd överlägsen alla in och utländska medtövalare.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptigtvande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram. Finnes å alla apotek.

Solo-Kaffe

från **Aktiebolaget Malmö Kaffekompani**

är det bästa

Java-Kaffe

BLOMSTERLÖKAR

för drivning och frilandblomning, Träd, Buskar, Jordgubbsplanter, Vinterhårda blomsterväxter böra planteras nu.

Katalog på begäran.

Aktiebolaget Nordiska Fröhandeln

45 MÄSTERSAMUELSGATAN, Stockholm C.

Rikst. 31725 - Stockholmst. 142 20

AMATÖRKAMEROR

Fredsförande. Olika världsfabrikat

MATERIAL OCH TILLBEHÖR

för fack- & amatörfotografer.

AKTIEBOLAGET ARTO, Malmö.

SÖDRA FUSTADSGATAN 2. Rikst. 52 76 och 56 22. Illustrerad katalog kostnadsfritt.

COLGA'S OVERALL

är den förnämsta lavender-tvälen.

Vad är Triett?

Ett idealiskt och överträffat Köksbord. På en halv minut kan det förändras till Bakbord med tillhörande 7 olika redskap eller också till Strykbord. Ombärlligt för alla hem. Lämplig present. Säljes av A. O. Warolén, Falköping-R.

Vänd Eder vid behov av gravering till **FRODINS GRAVRAFFÄR** Mästersamuelsgatan 36, Stockholm. där Ni får affärsgill, schabloner, skyltar, monogram, inskriftioner, m. m. billigt och elegant utfört. Försilvring och förgyllning. Stockholmst. 18 113. Sönderbyberg 771. Aberopa denna annons vid beställning.

Svält ej

Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Planta-gen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-näringsalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

barnavård, en specialkurs omfattande högre husmoderskurs och barnavård samt särskilda barnavårdskurser, även utbildningskurs i lantushåll. Visserligen uppgives som ett av inträdesvillkoren elementarskolebildning, men torde undantag kunna göras härutinnan. Bäst att tillskriva fröken Ida Norrby, som är föreståndarinna.

Var finnes någon bra och trevlig husmodersskola där barnavård helst ingår i kursen. *Kate.*

Svar. Skriv t. ex. till Engelbrekts Husmodersskola, Valhallavägen 102, Stockholm, som har husmoderskurser med barnkrubba och spädbarnskrubba. Se vidare svaret härövan.

LÄSARINNORNAS SPALT.

Snälla läsarinor!

Vad skall jag kunna ägna mig åt för att kunna försörja mig nu, samt även kunna lägga av något för kommande dagar? Har fått god uppfostran, är kunnig i kontorsgöromål, men är mitt egentliga område det husliga. Emellertid saknas nog varken energi eller förmåga att lära något annat, som skulle kunna giva en tryggd ekonomi — samt livet värde. Tacksam för snart svar är *Rådwill ung fru.*

Jag är en 34 års hushållsfröken, anställd i finare hem i Stockholm, men utan bekanta och känner mig ohyggligt ensam.

Önskar någon väninna eller sällskap. Finns någon klubb eller dylikt, där jag kunde komma i kontakt med människor.

Själv är jag av naturen en frisk hurtig personlighet och ser ljus på tillvaron, trots besvärligheter. För övrigt mycket intresserad av mitt arbete och det husliga. Tager lektioner i musik, vill så gärna lära och utbilda mitt vetande och därför önskvärt komma i beröring med intelligent person. Tacksam för svar till "Naturskande".

— Ni kunde ju alltid söka inträde i en av de kyrkliga ungdomsföreningarna. Vänd er till kyrkoherden i den församling, där ni bor, för erhållande av upplysningar. I övrigt låta vi frågan gå vidare till läsekretsen.

Tacksam om någon av Iduns ärade läsare kunde ge mig råd i följande fråga. Jag är sedan 12 år gift med en för utomstående alldeles förtjusande man som gör allt för att vara behaglig och behjälplig med allt för alla utom i sitt hem hos de sina. Där är han hård, oersonlig och känslolös, har ej den ringaste plikt känsla. Har ej med sina fyra små barn och hemmet att göra utan drar i stället ner hela hemmets helg. Vekotal kan han vara borta utan att jag vet var han finns och har vi då många gånger knappt till det nödvändigaste (vi ha ändå en mycket god ekonomisk ställning Aldrig någon bestämd tid för måltider utan när han behagar komma. Den minsta möjliga hjälp får jag ej behålla, utan gör han allt för att hon skall gå och så lika med nästa hjälp. Han har ofta hotat oss till livet och tidvis har han laddad revolver under huvudgården. När han är som styggast i hemmet plägat och pinat oss på alla sätt går han till mina släktingar och gråter över att jag är så klen och vill han då ha råd och hjälp av de mina. Han dricker ej men röker mycket. Denne man är en aktad medborgare och överallt känd som en gentleman. Lugn och behärskad. Av detta vidriga förhållande har barnen tagit stor skada. Äldste sonen, 11 år, mycket nervlän.

Nioåringen går ej i skola, saknar liksom fadern plikt känsla. Femåringen också en gosse, blir totalt förstörd genom dålig påverkan av n:o 2 som han dyrkar och vill likna. En liten 9 mån. flicka. Kan jag få bort 9-åringen i skola så giv upplysning var? Det är för de stackars små jag sörjer mest. Skall ej rättvisa finnas, frågor

Ärade Idunläsare och läsarinor, giv mig råd!

Jag lider troligen av kronisk snuva ty vid minsta rörelse ute i luft samt vid förtärande av något varmt, vare sig mat eller dryck, får jag en förfärlig hetta åt huvudet och som centrum för denna hetta är näsan som följaktligen blir röd som en pion och börjar rinna (avsöndra slem). Under sommaren har jag inte så mycket kännning av det, men så fort kallare väderlek inträffar. Jag har så många gånger känt mig så olycklig och bekymrad, finns det möjlighet att på något vis förhindra eller motarbeta denna blodets rusning åt huvudet. Jag är annars mycket blek. Undrar hur jag skall göra? "Ledsen prenumerant."

Svar till "Hjälplös". Kännande varmt för eder vill jag härmed giva ett råd. Försök att glömma eder själva och lev för andra. Självövervinnelse är visserligen livets svåraste konst, men därur spirar den rena, sanna lyckan.

Då i samma nr av Idun varier eder fråga var inför upmaning gjordes att minnas Norrbottens barn, skulle jag vilja råda eder att taga vara på den upmaningen. Alltid finnes något att giva, för den, som vill ge. Kanske ni skulle kunna intressera eder moder för saken och kanske även några andra och kunde så under de mörka höstkvällarna i trevnad samlas vid arbetet för de små däruppe i de kalla vildmarkerna. Att virka eller sy något varmt plagg för dem kan ni helt säkert och skulle ni ej kunna intressera några för saken, så var själv intresserad för den. Ett enda litet plagg, som ni själv förfärdigat och giver i kärlek, skall för eder bliva lite glädje. — Giv i glädje. — Gud älskar en glad givare. — Att vara älskad av Gud, kan icke den vissheten giva tillbaka edra själskrafter. — Försök att göra Guds vilja. — Guds vilja är att hjälpa alla hjälplösa. *H. E.*

Svar till Ensam och bekymrad. Vad god uppgiv eder adress för vidare korrespondens till L. M., *Insjön, Dalarna p. r.*

Svar till "Hjälplös". Ni bör söka en nervläkare, t. ex. dr Billström, Kungsgatan 62, Stockholm. Han kommer att säga, vad ni har att göra för att bli frisk. Men även jag skall giva eder några råd. Först och främst måste ni skaffa eder ett arbete, som tvingar eder att vara ute bland människor. Därigenom skall osäkerheten så småningom försvinna. Om ni ej kan byta om arbete, så sök ändå människors sällskap. Ingen verkligt fin mänskliga skrattar åt er blyghet och osäkerhet. Och vad de övriga göra bör vara er likgiltigt. Skaffa eder "Viljans Rationella fostran" av dr Paul Levy, den boken skall bli va eder en god hjälp. Boken finnes på Hugo Bruswitz förlag, Göteborg, pris 3.50. Och så till slut: Var vid gott mod! Ni har många lyckskamrater. Det gäller blott att på allvar vilja arbeta på att bli frisk och ej tröttna vid motgången. Så går det!

En nybildad damklubb med litterära och sociala intressen söker flera medlemmar i åldern 30—40 år. Intresserade kunna sända svar till "Nybildad damklubb". Giv ett antagligt råd till för-

tvivlad moder med tre små barn. Jag är fränksild på grund av min mans uteliv och hårdhet. Understödet till barnen är så litet, att det omöjligt räcker till deras uppehälle, varför jag får lov att söka mig någon anställning. Är något kunnig i klädsömnad, även barnkläder, samt mycket affärsintresserad. Vore tacksam på ett gott råd eller anvisningar på svar jag kunde söka lämpligt arbete. Svar emotses tacksamt till *Annu förhoppningsfull.*

BREVLÅDA

RED:s BREVLÅDA.

Ulrika K-f. Vi gratulera Greta Andersson och med. kand. Erik Johansson, i vars intelligenta sällskap hon gärna dvaldes, att de funno varandra. Men längre kunna vi ej sträcka vår sympati. *Lilly Håge.* Egentligen är det vi som borde honoreras för besväret att ta emot makulaturen. *N. F.* Vilket nonsens Ni gjort Er besvär att offra papper och bläck på.

EXP:S BREVLÅDA.

Signatur "Kammarjungfru". Eder annons kostar kr. 4:50 som torde insändas, varefter den införes i först utkommande n:r.

Lediga platser och Platssökande endast 30 öre pr mm.

LEDIGA PLATSER

Barnfröken el. Nursery Governess.

Svensk el. engelsk, erfaren, barnkär och sykkunnig, erhåller plats i en familj med 5 barn av vilka de tre äldsta om 8, 6½ och 5 år komma under hennes ledning. Någon kunskap i pianospelning ger företräde, ävenså genomgången kurs i kindergården. Benäget svar till Fru Knut Gadelius, Boo, Stockholm I.

Husföreståndarinna

av bättre familj och yttre, husligt bildad, enkel, sökes av oberoende, medelålders, välutbildad privatman av god härkomst. Familjeupplys., foto (sändes ömsesidigt) till "Framtidsplats" p. r. Malmö intill 15 nov.

Köksföreständerska

av 1:a graden vid Sätters hospital kungöres härmed till ansökan ledig, och äga kompetenta sökande att senast den 24 nästkommande oktober till Kungl. Direktionen för Sätters hospital ingiva sina ansökningar, vilka skola vara åtföljda av ålders- och läkarebetyg samt vidimerade avskrifter av de betyg, som sökanden erhållit över genomgångna yrkeskolor eller från innehavda tjänster. Avlöningen utgår jämlikt Kungl. Maj:ts Nädiga Avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonal vid statens anstalter för sinnsljuka den 28 juni 1918, jämte f. n. å avlöningen utgående av riksdagen bestämt dyrtidstillägg. Tjänsten bör tillträdas den 1 nästkommande december. Säter den 22 september 1921. Kungl. Hospitalsdirektionen.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni **med bästa resultat**

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser av alla slag. Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Stockholm, och ni erhåller omgående prisuppgift.

Barnjungfru

van vid barn, ord. och med gott sätt, helst ej under 20 år erhåller god plats i landsortstad den 15 okt. eller 1 nov. Svar m. lönepretentioner till "Vänligt bemötande", Iduns exp. f. v. b.

En fullt pålitlig flicka

får god plats 1:sta okt. eller före, att läsa in en gosse i I:sta, II:dra förberedande klass, 2 timmars stenografering, medfölja på utländsk resa, van att sköta och ansvara för barn (ett 7-årigt). Svar till Hvilan, Engelholm.

Enkel, bättre flicka,

med gott sätt, duktig i vävning och handarbete sökes till Hemslöjdsaffär. Svar med betyg fotografi och lönepretentioner till "A. V. S." Iduns exp. f. v. b.

Ordentlig flicka,

kunnig i matlagning och ett hems skötande får plats 1:sta November som ensamjungfru i tre personers hushåll. Eget rum. Svar till "Mindre smålandsstad", Iduns exp. f. v. b.

I matlagning

fullt kunnig flicka omkring 30 år sökes för klinik. Svar helst med foto och lönepretentioner till "Klinik" Iduns exp. f. v. b.

Bildad, barnkär flicka,

från gott hem, omkring 25 år, som är villig att tillsammans med husmor sköta ett hem med tre barn i ålder om 12 och 9 år samt 4 mån. erhåller plats. Sökanden bör vara van vid enkel matlagning samt villig vara behjälplig med alla inom ett hem förekommande göromål, även erfordras kunnighet i enkla sömnad. Yngre jungfru finnes. Svar, helst åtföljt av fotografi, betygssvskrifter samt löneanspråk till Fru Bertha Aselius, Örebro.

I trevligt hem

erhåller bildad, barnkär och rar flicka, helst sykkunnig, plats. Svar till "Barnavän O", Iduns exp. f. v. b.

Tillkännagivande.

En befattning såsom kvinnlig assistent vid bostadsinspektionen i Stockholm kungöres härmed till ansökan ledig; och äga hugade kompetenta sökande att senast lördagen den 1 oktober 1921 innan klockan tolv på dagen å Stockholms stads hälsovårdsnämnds expedition i huset nr 11 vid Vasagatan ingiva sina till nämnden ställda, av tjänsteförteckning åtföljda ansökningar. Stockholm den 14 sept. 1921. HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

PLATSSÖKANDE

ANSPRÅKSLÖS 17-ÅRIG FLICKA. som genomgått 3 klasser i kommunal mellanskola, önskar mot fritt vivre komma i gott hem inom Skåne eller Blekinge, helst läkarefamilj, för att under husmoderns ledning förkovra sig i hushåll och övriga hemsysslor. Svar till "Familjemedlem", Box 38, Bräkne-Hoby.

UNG FLICKA med elementar bildning, kunnig i musik och llinnesömm, samt alla praktiska göromål inom hemmet söker plats i fint och trevligt hem som hjälp och sällskap. Svar till "1903", Hålsingborg p. r.

MUSIKALISK, BILDAD TYSK UNG DAM önskar plats genast i familj. "H. G.", H. T.-Centralen, Göteborg.

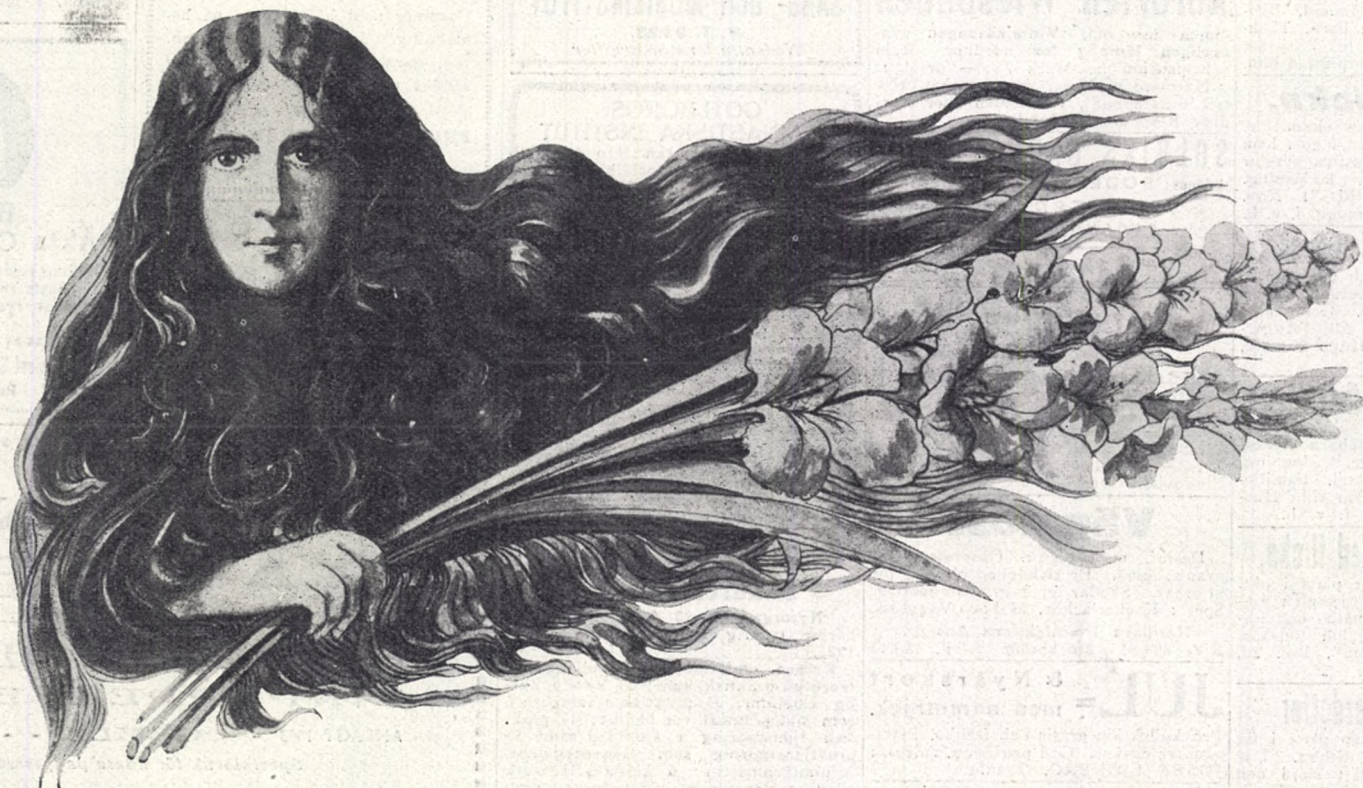
Ung, bildad flicka,

något van vid husliga göromål, önsk. komma i bättre familj som husmors verkliga hjälp, till 15 okt. Helst i eller närheten av Stockholm. Liten lön önskas. Svar till "Familjemedlem", Krylbo, p. r.

Bättre, pålitlig flicka,

32 år, önskar plats som husmoders verkliga hjälp och sällskap. Helst på trevlig lantegendom eller dyl. i närheten av stad eller småhälle. Intresserad av husliga sysslor samt även något sykkunnig. Fästet ej avseende vid någon lön, utan mera vid litet trevnad och ett vänligt bemötande. Eget rum önskas. Svar till "Familjemedlem K. E.", S. Gumelius' Annonsbyrå, Malmö, f. v. b.

Hämoes Hårkultur

är all vetenskap överlägsen på detta område - - - - -

Den framkallar det vackraste hår och skägg på förvånansvärd kort tid och befriar hårbotten från mjällbildningar.

Uppfinnaren har erhållit Grand Prix i Paris och Guldmedalj i London 1909. Hämoes Hårkultur säljes i Apotek, Parfym- och Kemikalieaffärer samt Herr- och Damfrisörer m. fl. och

GRATISI med varje
fl. följer 1
st. pulver till hårtvättning

Pris pr fl. Kr. 3: 50
3 fl. franco
Pris pr pulver 35 öre

direkt från

A.=B. Hämoes Generaldepot, Stockholm

Riks 67 71

Telegr.-adr. HÄMOES

Allm. 67 71